

30 години

ТОРА®

8/2022

STIHL

www.stihl.bg

STIHL

**ГОТОВИ ЗА
ЗИМАТА?
—**

ПОДГОТВИ ВЕРИЖНИЯ СИ
ТРИОН И ИНСТРУМЕНТИТЕ СИ
ЗА СЛЕДВАЩАТА УПОТРЕБА
С ПОМОЩТА НА **ОРИГИНАЛ-
НИТЕ РЕЗЕРВНИ ЧАСТИ И
ПРИНАДЛЕЖНОСТИ STIHL.**

ПОВЕЧЕ ИНФОРМАЦИЯ НА WWW.STIHL.BG ИЛИ ПРИ НАЙ-БЛИЗКИЯ ДИЛЪР НА STIHL

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ

Председател:

Инж. Тони КРЪСТЕВ – директор
на Дирекция „Горско стопанство“
в ИАГ

Членове:

Проф. д-р Иван ПАЛИГОРОВ –
председател на Съюза на
лесовъдите в България и
декан на факултет „Стопанско
управление“ в ЛТУ

Доц. д-р Евгени ЦАВКОВ –
преподавател по дендрология
в ЛТУ и уредник на Музея на
Лесотехнически университет

Д-р инж. Георги ГОГУШЕВ –
зам.-директор на Регионалната
дирекция по горите – Благоевград

Д-р инж. Росен АНДРЕЕВ –
експерт по ловно стопанство
в Югозападното държавно
предприятие

Инж. Росен РАЙЧЕВ – директор на
Дирекция „Контрол по опазване на
горските територии“ в ИАГ

Секретар:

Радка ЛЯХОВА –
главен експерт в дирекция
„Информационно-административни
дейности“ в ИАГ

Главен редактор:

Светлана БЪНЗАРОВА
banzarova@abv.bg

Редакционен екип:

Женя СТОИЛОВА
редактор
zhenia.stoilova@gmail.com

Д-р инж. Павел ПАВЛОВ
редактор
pavelppj@gmail.com

Ваня КИСЬОВА-ИЛИЕВА
технически редактор
vaniakisiova@abv.bg

Лили ШИВАРОВА
графичен дизайнер
shivarova_gora@abv.bg

Йордан ДАМЯНОВ
фоторепортер
jordan.damianov@abv.bg

Станислава КРУМОВА
старши счетоводител
tania_mit@abv.bg

Съдържание:

2 ДЕЛНИЧНИ СРЕЩИ

Първата държавна фазанария –
опитът, практиката,
предизвикателствата

6 НОВИ РЪКОВОДИТЕЛИ

Явор Гечев е новият министър
на земеделието в Службното
правителство
Инж. Стоян Тошев – новият
изпълнителен директор на
Изпълнителната агенция по горите

8 ИНТЕРВЮ

Анелия Иванова: Винаги ще браним
правата на стожерите на
българската гора

www.facebook.com/spisaniegora

Рисунка на корицата: Никол ИЛИЕВА, 6 г., Казанлък

Адрес на редакцията

София 1303, ул. „Антим I“ №17,
тел.: 02 988 86 42
<http://www.gorabg-magazine.info>
E-mail: gora@iag.bg

Банка ДСК ЕАД,
гр. София, клон Стамболийски,
IBAN: BG97STSA93003104045001
BIC: STSABGSF

Годишен абонамент – 30 лв.
Отделен брой – 3 лв.

Печатни коли 4.
Формат 1/8 от 60/90.
Броят е подписан за
печат на 2.09.2022 г.
Индекс 20346.
Печат „Фатум“ ООД
ISSN 0861 - 7570

10 ГОРИ И ЕКОЛОГИЯ

Природните нарушения в горите

12 ЛЕСОЗАЩИТА

Състояние на защитните горски
пояси в Добруджа

15 МЕЖДУНАРОДНА СРЕЩА

Едрите хищници – можем ли
да живеем с тях?

16 ИЗЛОЖЕНИЯ

INTERFORST 2022 г. – платформа
за устойчива горска политика

20 МАРКИРАНЕ НА ДЪРВЕТА ЗА СЕЧ

Практики по света, проблеми
у нас и възможни решения

25 НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИЯ

Горите и горската индустрия

28 ГОРСКА ПЕДАГОГИКА –

забавна страничка за малки
и пораснали деца

Първата държавна фазанария - опитът, практиката, предизвикателствата

Пътят през Североизточна България изпълва възприятия с яркия цвят на слънчоглед и аромата на прясно ожъната пшеница, като само загатва за нейната уникалност. Може би, защото тя се крие в далечината, покрита със зелени гори. Лудогорието – приказката, която трябва да откриете сами.

Крайната ни цел – фазанарията на ДГС „Сеслав“ в гр. Кубрат, на 16 км южно от р. Дунав, заобиколена от отвсякъде от красивите и необятни гори на Лудогорието. Ширналият се простор, преди векове наричан Агач денизи (Море от дървета), е останал в летописа с названието Дели орман (Луда гора). И макар че до края на XVIII в. горите са почти изцяло изсечени, работата на лесовъдите десетилетия наред не остава безплодна и сега земеделските поля са заобиколени от прекрасни, пълни с живот широколистни гори, а в редица местности са запазени вековни дъбове.

Директорът на Държавното горско стопанство инж. Тони Димитров разказва, че през 1967 г. политикът Пенчо Кубадински, известен с предпочитанията си към лова на пернат дивеч, изпраща преподавателя по ловно стопанство в Горския техникум в Батак инж. Ангел Терзиев да направи обследване за създаване на дребнодивечово стопанство. Инж. Терзиев – възпитаник на ВЛТИ, харесва местността Остър меч и решава да я устрои като ловна територия. През 1968 г. под негово ръководство започва изграждането на първата държавна фазанария, разположена между селата Сеслав и Юпер. По това време в страната са съществували фазанарии, но те са били на Българския ловно-рибарския съюз. За три години са построени съществуващите и досега сгради и инфраструктура.

Успешното фермерно производство на фазан води до създаването през 1973 г. на дребнодивечовото Държавно ловно стопанство „Сеслав“. Инж. Терзиев ръководи

Стопанството след завръщането си от Алжир – от 1977 до 1987 година. От началото на 80-те години на миналия век по линия на международния ловен туризъм (наричан по-късно организиран ловен туризъм – ОЛТ) в него започва предлагането на ловни излети на гости от чужбина. През 1990 г. то се обединява с Горското стопанство в гр. Кубрат, като запазва и разширява ловностопанската си дейност. Сега ДГС „Сеслав“, чиято административна сграда се намира в гр. Кубрат, е териториално поделение на Северноцентралното държавно предприятие – Габрово.

Инж. Тони Димитров, който е ръководител от 2017 г., споделя, че допреди 5 години по сградния фонд на фазанарията не е правен значителен ремонт. Сега обаче всяка година реализират поне по едно обновяване – наскоро е сменен покривът на сградата за доотглеждане на птиците, довършва се новопостроеният пункт за преработка на дивечово месо.

През 1974 – 1989 г. на територията на фазанарията са били от-

глеждани и патици зеленоглавки. През 1989 г. след появата на птичия грип е забранено да се отглеждат два вида птици на едно място заради опасността от пренасяне на болести. За да не се компрометира фазановото производство, през периода 1989 – 1990 г. фазанарията е била в карантина.

Във фазановото стопанство работят 8 човека – двама пазачи и шест работници, които се грижат за птиците – някои от почти 30 години, наследили професията от свой родител. Проблемът с липсата на работната ръка в отрасъла не е подминал и дейността на фазанарията. Служителите са в предпенсионна възраст, а млади кадри – липсват. Спецификата на отглеждането на диви птици изисква продължително обучение на новопостъпилите, затова приемствеността е от голямо значение. Началникът на фазанарията Наско Атанасов, който е посветил на професията си 30 години, 5 от тях – на ръководната длъжност, е работил година и половина успоредно с предшественика си Георги

Инкубаторът за яйца и шкаф за доизлюпване

Терзиев, за да усвои особеностите на дейността.

Влюпилната се работи с професионално италианско оборудване от 1981 г. и за него отдавна липсват резервни части. Планира се преминаване на автоматизация, като бъдат сменени командните модули, датчиците и електрониката, което би намалило нуждата от работниците наполовина. В другата фазанария на СЦДП – Габрово – на ДЛС „Дунав“ – Русе, която се намира в с. Хотанца, строена 10 г. по-късно, това вече е направено. Самите шкафове на съоръженията могат да се използват поне още 20 – 30 години. Стопанството разполага и с агрегат, който гарантира непрекъснатия достъп до електроенергия – задължителен за излюпването на фазанчетата.

Наско Атанасов разказва за пътя на отглеждането на птиците – от яйценоса, който започва от март – април до 15 май, за една партида се залагат около 1500 яйца. След дезинфекция те се слагат на 37° С в инкубаторното за 21 дена. Там на всеки час програмата променя положението на яйцата с 45 градуса. След това ги преместват в шкафове за доизлюпване, където след 5 дена се появяват малките. Помещение с покрита камина на дърва посреща пиленцата, където те остават 21 дена на регулирана влажност и 32° С.

Във фазанарията се отглеждат два вида ловни фазани – монголски (седмореchenски) и корейски, всеки – със своите особености. Монголските са по-едри – мъжкият достига до 1.800 кг, затова

излита трудно. Корейските фазани са най-малките от Колхидската серия – максимум 1.300 килограма. След кръстоска между двата вида се появява сеславският ловен фазан, който тежи средно 1.500 кг, но също като корейския лети много бързо, което го прави атрактивен за лов.

Инж. Димитров допълва, че ловни фазани на Стопанството са участвали в две издания на състезанието за полеви изпитания на кучета птичари, което се провежда по правилата на турнира „Св. Хуберт“ – през 2020 и 2021 г., и оценката е, че изцяло наподобяват дивите. Във фазанарията те нямат съприкосновение с много хора, растат като диви и са плашливи, което установихме при опит да бъдат заснети отблизо.

Пиленцата, които заварихме – 1100 на брой, бяха излюпени преди седмица. Люпилността в стопанството е между 60 – 70 процента. Малките се хранят с фураж, който се изготвя от фирма по определена рецепта за различните възрастови групи при фазаните – до 30 дни, над 30-дневна възраст, за големи и за носачки.

На 21-я си ден фазанчетата се

Камина на дърва отоплява фазанчетата дори през лятото

преместват в друго отопляемо помещение – на територията на фазановото стопанство те са общо пет. Оттам, когато времето позволява, за една седмица биват извеждани навън и прибирани вечер. В този период фазаните могат да бъдат застрашени от различни фактори – неподходящи температури, дъжд или хищници, включително грабливи птици.

По-нататък животът им продължава на открито в заграждения с навеси за доизрастване, за да придобият инстинкт за съхранение. Пиленцата, които видяхме в тях, вече пърхаха в опит да полетят. Докато са по-малки, са повече на брой, но когато пораснат, се нуждаят от повече пространство, затова ги разреждат. Един пораснал фазан трябва да разполага с 3 – 4 м² площ за подобряване на двигателните си функции. Адаптивните дворове са с различна големина – 0.5, 1.5, 4.5 дека – като два от тях са свързани и при нужда от площ за голяма група птици се обединяват, и 6 дека. Цялата им площ общо е над 20 дека.

При нашето посещение във фазановото стопанство най-големите птици в заграждения бяха на 65 дена и тъкмо сменяха оперението си. След 20 дена мъжките вече ще са придобили пълната ярка окраска на вида, с която са известни.

Охраната на птиците е едно от най-големите предизвикателства за стопаните на фазанарията. Поставените ниски мрежи в загражденията, които на пръв поглед пречат на опитите за летене на фазаните, целят безопасността им. Причината е, че заради скоростта, с която излитат като ято, когато се изплашат, често се стига до фатални инциденти. Двама от работниците дежурят и през нощта – редица опасности застрашават живота на пернатите. Когато им е студено, се скупчват на едно място и е възможно да се задушат, което може да се случи и ако стане прекалено топло. В летните дворове се използва кльоново съоръжение (обратна тел), за

Директорът на ДГС „Сеслав“ инж. Тони Димитров (вляво) и началникът на фазанарията Наско Атанасов

да спира лисици и чакали, но се стига и до отстрел на натрапниците. След забраната за лов на мишелови броят им се е увеличил многократно и сега са 4 пъти повече от допустимото. Понякога, ако мрежата на заграждението е стара, успяват да я пробият.

Интересуваме се до каква възраст отглеждат птиците във фазанарията. Пазарът определя и това – купуват се на възраст 45, 60 или

Двумесечен мъжки фазан, който започва да сменя оперението си

Загражденията за доизрастване пазят птиците от хищници

В района фазаните могат да бъдат видени и в естествената им среда

Сеславски ловен фазан

90 дена. Клиентите – ловни сдружения, често ги вземат на ранен етап и ги доотглеждат известно време, за да ги разселят в районите на ловните дружини.

Директорът споделя, че през последните две години заради африканската чума по свинете и ограничения лов на дива свиня българските групи ловци се записват по всяко време за лов на фазани. Това е и причината птиците да не достигат. Успоредно с това цената за отглеждането им е нараснала с около 25 % заедно с поскъпването на електроенергията. Миналата година са реализирали продукцията си изцяло – продадени са всички 8200 фазана. През настоящата година са произведени 10 800, част от които са договорени, а други – продадени авансово. През октомври се открива ловът на фазани и до края на февруари догодина по план птиците трябва да бъдат реализирани. Производството им във фазанарията през последните години е било най-голямото досега, но е решено то да намалява. Въпреки многото грижи по отглеждането им Стопанството търпи загуби от производството на фазани по няколко причини. При подмяната на загражденията само мрежите и стълбовете за един летен двор струват между 50 – 60 000 лв., а трябва да се изграждат нови на десетина години, защото остаряват и гният. Продажната цена на едно фазанче е двойно по-ниска от себестойността му. Миналата година отглеждането му е струвало между 32 – 34 лв., а е продавано на 16 – 18 лв., защото такива са били цените на пазара. Сега себестойността

на птиците ще премине 40 лв., но стопаните на фазанарията няма да ги продадат на тази цена, а на най-високата, която формира пазарът.

Въпреки първоначалните финансови несъответствия по отглеждането на фазани, дейностите, съпътстващи организирания ловен туризъм, до голяма степен компенсират загубите. Минималната стойност на отстрелян фазан, продаден като ловен обект, е 10 евро – цена, определена от Ценоразписа за организирания ловен туризъм, одобрен от Министерството на земеделието. Покрай отстрела им туристите, дошли на лов за фазани, ползват и други високоплатени услуги. Така ловецът допринася за обезпечаване и покриване на себестойността на фазаните, а загубите от отглеждането им се компенсират.

Инж. Димитров споделя: „Най-хубавото е, че част от разселените птици оцеляват след лова и създават естествена популация в природата.“ В това се уверихме и ние, пътувайки през лудогорските гори.

Според директора държавата трябва да подпомага отглеждането на едър и дребен дивеч и разселването му в природата и допълва: „Без човешка намеса, популациите ще бъдат загубени.“

Горите на ДГС „Сеслав“ са отлично поддържани и с добро възобновяване. През септември Стопанството посреща първите групи с чуждестранни туристи – от Германия, Нидерландия и Франция. На територията му са обособени четири държавни ловностопански района. Ловните домове „Елен“ и „Фазан“, всеки от които с прилежащ зарибен водоем, са в много добро състояние. Стопанството се гордее с историята си, със служителите си, които се стремят да оставят в туристите, дошли на лов за дивеч, незабравими спомени, и с трофейните екземпляри – прославили го и извън пределите на страната.

Женя СТОИЛОВА
Снимки: Павел ПАВЛОВ
и архив на сп. „Гора“

Явор ГЕЧЕВ е новият министър на земеделието в Служебното правителство

На 2 август за министър на земеделието в служебния кабинет с премиер Гълъб Донев е назначен Явор Гечев.

Роден е на 10.06.1978 г. в Пловдив. През 2001 г. завършва Аграрния университет – Пловдив, с образователно-квалификационна степен „магистър“ по растителна защита. Има няколко специализации в Нов български университет и сертификат за професионална квалификация от Съвета на Европа по специалността „Политическа система и политики на Европейския съюз“.

Работи като земеделски производител. От 2004 до 2009 г. последователно е експерт и ръководител в Регионалната разплащателна агенция – Пловдив, към Държавен фонд „Земеделие“.

До 2013 г. е управител на предприятие в земеделския сектор.

От 2013 г. е депутат в 42-ото Народно събрание. През същата година е назначен за зам.-министър на земеделието и храните.

След август 2014 г. работи в частния сектор.

Явор Гечев е третият председател

на Националния съюз на земеделските кооперации в България от 2016 до 2021 г., когато е поканен отново да заеме поста на заместник-министър в МЗХГ в двете служебни правителства, назначени от президента.

Пресконференция

Земеделският министър Гечев представи новите зам.-министри и приоритети в работата на вedomството

Представяне на екипа и приоритетите в работата на Министерството на земеделието през следващите 2 месеца до изборите направи министър Явор Гечев на 9 август на пресконференция за журналисти от централните медии. Новите заместник-министри са доц. Крум Неделков и Георги Събев.

Инж. Валентин Чамбов остава на поста заместник-министър на земеделието. В ресора му влизат и координацията и контролът по изпълнението на Стратегическия план за развитие на горския сектор, годишни програми за изпълнение на приоритети и други документи, свързани с държавната политика в областта на горското стопанство, както и свързани с упражняване на правата на държавата по управление и контрол на държавните предприятия по Закона за горите

и търговските дружества с принципал министърът на земеделието, храните и горите и горското и ловното стопанство. Сред административните структури, дейността на които зам.-министър Чамбов ще организира, координира и контролира, остава Дирекцията

„Търговски дружества и държавни предприятия“, като се добавя и Изпълнителната агенция по горите.

Министър Гечев подчерта, че инж. Чамбов е доказан професионалист в горския сектор.

На 11 август за зам.-министър бе назначен Тодор Джииков.

Инж. Стоян ТОШЕВ – новият изпълнителен директор на Изпълнителната агенция по горите

На 15 август за изпълнителен директор на Изпълнителната агенция по горите е назначен инж. Стоян Тошев.

Роден е на 17.11.1983 година. Инж. Тошев е магистър по „Горско стопанство“ от Лесотехническият университет. Започва работа в сектора като горски стражар в Държавното горско стопанство – София. През 2011 г. постъпва в Регионалната дирекция по горите – София, като последователно заема различни длъжности. От 2016 г. е заместник-директор на РДГ – София, а от май 2019 г. до сега е директор.

Притежава допълнителна квалификация и специализация в областта на спътниковите технологии в инвентаризацията на горите, оценката на щети при природни бедствия, оценката на ловни трофеи и други.

Инж. Филип Ковашки, който беше изпълняващ длъжността изпълнителен директор на ИАГ досега, напуска поста по собствено желание.

Редакцията на списание „Гора“ пожелава успех на инж. Тошев в неговата работа за благо на българската гора и работещите в горския сектор!

Проекти и програми

62 млн. лева за подобряване на състоянието на горски местообитания

Управляващият орган на Оперативна програма „Околна среда“ 2014 – 2020 г. откри процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за „Подобряване на природозащитното състояние на горски природни местообитания и подпомагане на екосистемните услуги, предоставяни от горите, чрез прилагане на лесовъдски практики и залесяване“ по Приоритетна ос 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“ с бюджет 62 000 000 лева.

С изпълнение на проектите по процедурата се очаква увеличаване на новозалесените площи и подобряване на структурата и функциите на горски природни местообитания.

Основните дейности включват:

◆ Премахване на неблагоприятни

влияния или практики, възпрепятстващи възобновяването на горите.

◆ Подобряване на състава и структурата на горските местообитания чрез прилагане на лесовъдски мероприятия.

◆ Подобряване на функциите и свързаността на горските природни местообитания и защитените зони от мрежата „Натура 2000“ чрез създаване и възстановяване на „зелена инфраструктура“.

◆ Събиране, обработка и съхраняване на горски репродуктивни материали, в т.ч. от целевите видове и природни местообитания в съответните зони от „Натура 2000“.

◆ Производство, отглеждане, транспортиране и съхраняване на посадъчен материал от горскодър-

весни видове, включително с местен генетичен произход.

◆ Залесяване с дървесни видове, съобразени с класификационната схема за типовете горски месторастения, и увеличаване на площта на горските местообитания.

По процедурата е предвиден и максималният размер на безвъзмездната финансова помощ (БФП) за конкретен проект:

- СЗДП – Враца – 9 998 197 лв.;
- СЗДП – Габрово – 9 999 944 лв.;
- СИДП – Шумен – 11 256 485 лв.;
- ЮЗДП – Благоевград – 12 474 131 лв.;
- ЮЦДП – Смолян – 8 271 243 лв.;
- ЮИДП – Сливен – 10 000 000 лв.

Анелия ИВАНОВА – председател на Националната федерация „Земеделие и горско стопанство“ на КТ „Подкрепа“, пред сп. „Гора“

Винаги ще браним правата на стожерите на българската гора

Родена е на 21 май 1968 година. През 1992 г. завършва УНСС, след което работи в банковата сфера. През 1998 г. е назначена за главен счетоводител в ГС/ДЛ – Боровец. От 2004 г. е председател на НФ „Земеделие и горско стопанство“ на КТ „Подкрепа“. Член е на ИК на Европейската организация на работещите в земеделието, храните, туризма и горите (EFFAT), на Отрасловия съвет за тристранно сътрудничество „Земеделие и гори“ към министъра на земеделието, на Експертния съвет на Националната агенция за професионално образование и обучение.

– Г-жо Иванова, НФ „Земеделие и горско стопанство“ на КТ „Подкрепа“ е с утвърдени позиции в сектор „Гори“ и винаги насочва вниманието си към най-важните проблеми на работещите в този важен сектор.

– Националната федерация „Земеделие и горско стопанство“ на КТ „Подкрепа“ е национално представителна организация на служителите и работниците в системата на Изпълнителната агенция по горите и държавните горски предприятия. Като представители на служителите и работниците имаме много добър социален диалог с ръководствата и на Изпълнителната агенция по горите, и на държавните предприятия. На всеки две години подписваме браншови колективни трудови договори, в които договаряме редица социални придобивки за нашите членове. За съжаление, по отношение на Изпълнителната агенция попадаме в ограниченията на бюджетното финансиране и сме принудени да се съобразяваме с одобрения от Народното събрание бюджет, който всяка година е недофинансиран. Тази порочна практика започна още с началото на проведената реформа в системата на горите с новия Закон за горите, приет през 2011 година. Като второстепенен

разпоредител с бюджет ИАГ изцяло зависи от първостепенния разпоредител – Министерството на земеделието, относно управлението на бюджетните средства по политиката в областта на съхраняването и увеличаването на горите.

– През тази година поставихте конкретни параметри относно бюджета на Изпълнителната агенция по горите и предприехте решителни действия за изпълнението им. Кажете на читателите ни какви по-точно бяха те?

– За 2022 г. Националната федерация „Земеделие и горско стопанство“ на КТ „Подкрепа“, както всяка година по време на бюджетната процедура, подкрепи искането на ИАГ за бюджетните разходи. Подновихме това искане и през юни по време на процедурата за актуализацията на бюджета за 2022 г., а то беше за бюджет в размер на 42 058 600 лв., включително и за ръст на работните заплати с 20 %.

В подкрепа на това искане проведохме протестна акция на 29 юни по време на приемането на актуализацията на Бюджет 2022 пред Народното събрание, в която взеха

участие служители на ИАГ, за което им благодаря. Проявената гражданска позиция и справедливите синдикални искания от протестиращите служители от системата на Агенцията показаха на обществеността и на народните представители, че работещите в тази администрация са достойни хора и професионалисти, които изпълняват съвестно своите задължения, но държавата е длъжник относно техните заплати и здравословни условия на труд.

– Както знаем, това искане не беше подкрепено в Народното събрание, но що се отнася до средствата за работни заплати на служителите в системата на ИАГ постигнахте успех.

– За съжаление, по време на гласуването в НС предложението не беше прието. В наше лице обаче като представители на работещите в ИАГ лобирането продължи и след множество разговори на ниво заместник-министър на земеделието Иван Христанов постигнахме увеличаване на средствата за работни заплати в бюджета на ИАГ за тази година, което ще позволи нарастването на възнагражденията, като основната цел ще

бъде намаляване на големите разлики, които са се получили с времето между работните заплати на служители, изпълняващи една и съща дейност. Това увеличаване ще стане на основание на Постановление № 180 от 19 юли 2022 г. на МС през август с дата юли (бел. ред. – понастоящем е факт).

– А по отношение на държавните горски предприятия?

– Ръстът на доходите в държавните предприятия става на основание на договореното в браншов колективен трудов договор, като към юли той е изпълнен и от шестте предприятия. Определено в държавните горски предприятия ръстът на заплатите и подобряването на условията на труд стават значително по-лесно, защото изцяло зависят от постигнатите икономически резултати. В същото време, след повече от десет години на действие на Закона за горите от 2011 г., можем убедено да кажем, че се налага ревизия на ползите от неговото прилагане за устойчивото управление и стопанисване на горите, както и относно нивото на професионална квалификация на работещите в системата на горите.

– Бихте ли посочили какви са предложенията на Федерацията за промени в Закона за горите и други нормативни актове?

– Националната федерация „Земеделие и горско стопанство“ на КТ „Подкрепа“ съвместно с наши членове от 2020 г. беше инициатор за събиране на подписи за няколко основни искания на гилдията, прилагаща Закон за горите от 2011 година. Те са няколко.

Предлагаме промяна в Закона за горите, отнасяща се до статута на служителите по опазване на горските територии, като те да имат правомощия като длъжностно лице, аналогични на тези на служителите на МВР или на жандармерията. Предложихме конкретни текстове за промяна и допълнение на нормативната уредба, но те все още не са приети.

Сред предложенията е допълнение на разпоредбите на Закона за горите – въвеждане на системата за видеонаблюдение и сигнално-охранителни известителни системи.

Продължаваме да работим в посока професията да бъде допълнена – като

нова т. 45, ал. 2, в Наредбата за категоризация на труда при пенсиониране. Това искане е продиктувано от условията на труд на заетите в горското стопанство, които са неблагоприятни. Докато при други дейности има възможност да се предприемат мерки за смекчаване на натоварването на организма при тежки климатични условия, то в системата на горите това е невъзможно. В сняг, студ, жегата или дъжд горските стражари и инспекторите са навън. В допълнение те са изложени на физически посегателства, а носят и дисциплинарна отговорност за събития, които са извън техните преки действия.

Като представители на работещите в системата на горите наблюдаваме порочни практики на уволнения и назначения под политически натиск, а това уронва допълнително престижа на професията. Настояваме за въвеждане на реално конкурсно и състезателно начало и до съответните длъжности и постове да достигат и бъдат назначавани най-добре подготвените професионалисти.

Изключително сериозна е темата за професионалната подготовка и обучения на горските работници и служители и смятаме, че е необходимо да се направят програми, които да се изпълняват регулярно.

Тези основни искания са актуални и днес и ние ги отправяме към всички управляващи без оглед на партийната им принадлежност.

– Каква е позицията на НФ „Земеделие и горско стопанство“ за самостоятелно горско ведомство?

– Приветстваме политическото решение на управлявалата през последните месеци четворна коалиция за реформа в горския сектор, като нашата категорична позиция е единно горско ведомство.

Историята на горската служба в България доказва, че най-ефективно за българската гора и работещите в системата е единно ведомство. То трябва да обединява планирането, реализацията и контрола на единен, комплексен и многофункционален лесовъдски подход, който има за цел реализиране на управлението и стопанисването на горските територии за изпълнение на техните основни социални и екологични функции.

Обединяването на всички горски структури под ръководството на отделна централизирана администрация на пряко подчинение на Министерския съвет – Държавна агенция по горите, включваща Изпълнителната агенция по горите, държавните горски предприятия и „Агрореспект“, е необходимо за подобряване на устойчивото управление на горските ресурси и очакванията на обществото за запазване на екологичната и социалната роля и функции на горите. Основен аргумент представлява и високата важност на горите за Европейския съюз, подчертана в Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. и Стратегията на ЕС за горите до 2030 г. – неразделна част от Европейския зелен пакт. Трябва да се обърне особено внимание върху състоянието на българските гори като основен фактор за постигане на климатичен неутралитет на страната и на ЕС.

– Известен факт, за съжаление, е нахърняването на престижа на лесовъдската професия и подценяването на труда на горските служители. Каква е ролята на националната синдикална организация този процес да не продължава?

– Ще го кажа директно – авторитетът им в днешно време е смазан. Над 45 000 са заетите в сектора, които се грижат за зеленото богатство на България. Горските стражари и ловните надзиратели, горските инспектори и всички служители на терен всеки ден 24 часа, 365 дни в годината полагат неимоверни усилия да опазят от системни нарушители поверените им горски територии. Те носят дисциплинарна отговорност за извършените нарушения. На тези професионалисти са вменени множество задължения, но правомощията им по сега действащия Закон за горите са твърде ограничени. Те са с вързани ръце, безпомощни срещу бракониера – системен нарушител на закона. Неразкриването на многобройните посегателства върху горите доведе до внушения, че самите горски работници и служители са тези, които престъпват закона. Казвам – това е недопустимо! Не можем да мълчим, когато текат процеси за обезличаване на професията на лесовъдите. Горите

и лесовете са част от една система. Никой не разрушава системата, от която зависи.

Ниската събираемост на сумите по влезли в сила наказателни постановления изгражда чувство за безнаказаност у нарушителите и ги кара да стават все по-нагли и агресивни към действията на служителите по контрола и опазването на горските територии. Това компрометира основната функция на наказанието – да повлияе превъзпитаващо и превантивно върху поведението на нарушителя и на другите членове на обществото.

Националната федерация „Земеделие и горско стопанство“ на КТ „Подкрепа“ като национално представителна организация на работещите в горския сектор и аз като неин председател полагаме всички усилия чрез реалния социален диалог с управляващите и ръководствата от системата на ИАГ и държавните горски предприятия да бъдат създадени условия чрез законодателни инициативи и колективното трудово договаряне за повишаване на доходите на работещите в системата, отговарящи на високите изисквания към тях от обществото, както и подобряване на условията на труд, за да могат да работят в здравословна и безопасна работна среда.

– Оптимист ли сте, че работещите в горския сектор могат да постигнат желаните промени в своята дейност, имайки предвид, че огромно мнозинство от тях обичат професията си?

– Сигурна съм, че всички заедно – и работодателите, и ние, представителите на служителите и работниците, заедно ще преодоляваме всички трудности, обединени от ясната ни цел – достойни работни заплати и здравословни и безопасни условия на труд на работещите в горите, които се грижат за все по-доброто стопанисване и управление на нашето национално богатство – Българската гора! Благодаря на всички работещи в системата на горите за професионализма и отдадеността в работата им! Бъдете здрави и от сърце ви пожелавам много професионални успехи!

Светлана БЪНЗАРОВА

26.07.2022 г.

Инж. Кирил Пензов – заместник-директор на ДГС – Кресна, обяснява какви мерки за възстановяване на засегнатите от пожара територии са предприети досега

Климатичните промени и свързаните с тях природни нарушения са едно от най-съществените предизвикателства за горите и големият въпрос е как те ще се справят с прогнозираните по-високи температури и летни суши през следващия век. Един от районите у нас, в който се очакват най-сериозни промени, е Югозападна България, където според климатичните модели е много вероятен средиземноморски тип климат със значително повишаване на температурите.

През юли WWF – България, проведе два семинара на тема „Природни нарушения в горите“, в които взеха участие представители на горските институции в страната. С оглед на пожароопасния сезон със специален акцент бяха горските пожари – причините за увеличаване на тяхната честота, добри практики за справяне с последствията от тях, както и използването на ГИС системи за прогнозиране на вероятността от възникване на пожари и тяхното потенциално разпространение.

Първият семинар се проведе на територията на ЮЗДП – Благоевград, като в него взеха участие представители на 13 горски стопанства и на РДГ – Благоевград. Домакин на срещата беше Държавното горско стопанство в Кресна, на чиято територията през 2017 г. горя един от най-големите горски пожари, който засегна огромни площи от борови култури, но и гори от космат дъб, много рядък вид дървовидна хвойна и други съпътстващи видове. Служителите от стопанствата заедно с представители на Лесотехническият университет, WWF – България, и ЮЗДП – Благоевград, посетиха опожарените преди 5 години места, където гората вече се възстановява.

Участниците бяха запознати със спецификите на района, проблемите, които се срещат там, и с раз-

личните подходи за възстановяване на опожарените местообитания, които са предприели служителите на ДГС – Кресна. Лесовъдите са си свършили работата – засегнатите места са залесени с различни дървесни видове – бял и черен бор, дървовидна хвойна и дъбове. По-голямото видово разнообразие ще помогне да се установи кои от тях ще бъдат по-устойчиви в условията на променящия се климат.

Очакват се по-интензивни и по-чести екстремни климатични прояви

И на двата семинара беше обърнато внимание на все по-ясно изразяващите се последствия от климатичните промени. Разгледани бяха прогнозите за промяна на честотата на сушите и очакваното повишаване на температурите, чиято комбинация увеличава заплахата за дървесните растения, а следо-

Природните нарушения в горите

вателно и за горските екосистеми.

Според доц. д-р Момчил Панайотов – преподавател в ЛТУ, „... могат да се очакват силни бури с поройни извалявания, горещи вълни, суши“. Те имат способността да доведат до много по-сериозни последици от „бавните промени“ на климата, към които екосистемите все пак имат адаптация. Напоследък ставаме свидетели на явления, които класифицираме като „необичайни“ по отношение на тяхната интензивност и период, през който се случват. Такива са например чести и интензивни „горещи вълни“, повтарящи се дълги периоди без валежи (суши) през лятото, силни бури, обледенявания през зимата и други.

Всичко това наложи през последните години драстично да се увеличат „принудителните санитарни сечи“ за справяне със значителните повреди от снеговали и снеголоми, ледоломи, ветровали, нападения от насекоми, гъбни вредители.

Като възможни решения за справяне с последствията от природните нарушения се открояват тези, които подпомагат разнообразяването на структурата на горите като вид, възраст и генетично. Важно е да се опазват и старите гори, участъци и отделни дървета, които са ценни за запазване на устойчивостта на местообитанията и биоразнообразието.

Трябва да има готовност за преодоляване на критични ситуации

Тук се включва подобряването на системите за откриване на проблеми, за което важна роля играят пожарните кули, информационните системи, анализът на данните, но и оборудването и обучението за реакция. По време на семинарите бяха представени съвременни начини за моделиране на вероятността от възникване на пожари за конкретни райони. С помощта на ГИС системите, сателитни, метеорологични и други данни се правят карти на най-рисковите райони, като дори може да се прогнозира и вероятната посока и площ на разпростране-

ние на пожарите. С помощта на тези моделиращи системи се оценяват и потенциалните щети, които могат да бъдат нанесени на хората, на културни и природни ценности. Трябва да се работи активно и за подпомагане на популацията на тези видове, за които съществува сериозен риск.

Екологична съвместимост при насажденията, създадени при масови залесявания

По време на семинарите беше обсъден въпросът за екологичната съвместимост и възникването на насажденията от бял бор, които са били създадени за нарастването на площта на горите в страната ни, спирането на ерозионни процеси, изграждането на зелени зони около новопостроените промишлени предприятия и увеличаване на производителността на горите. Тези залесявания са правени в голямата си част извън естествения ареал на разпространение на видовете. След достигането на 20 – 30-годишна възраст се проявяват техните недостатъци – податливостта им на влияние от различни биотични и абиотични фактори и влошаване на здравословното им състояние. Сега тези гори са на възраст, при която се наблюдава деградация, и трябва да се вземат адекватни мерки за тяхното стопанисване. Те са антропогенни екосистеми и процесите, които протичат в тях, се отличават от процесите в природните екосистеми. Точно това налага различното им стопанисва-

не и в тази връзка през годините са правени проучвания за тяхното състояние, продуктивност, устойчивост и екологична съвместимост.

С увеличаването на засушаванията липсата на влага става един от най-сериозните фактори, които влияят негативно върху състоянието на тези иглолистни насаждения. Друг проблем е, че при създаването им са прилагани схеми за много големи гъстоти. Липсата на навременни отгледни сечи води до забавяне на растежа, намаляване на общата им устойчивост и повишава уязвимостта им от абиотични и биотични повреди, съхнене и други проблеми. Намалената устойчивост увеличава рисковете от пожари и поява на каламитети. Адаптирането към климатичните промени и устойчивостта към природните нарушения на тези уязвими култури от бял бор е приоритет на проект „Климатично интелигентно управление на горите в Централна и Източна Европа“, съфинансиран по програма LIFE на ЕС. Проведените семинари са част от дейностите по проекта, а основната му цел е постепенно преобразуване на тези насаждения в гори с разнообразна видова и възрастова структура чрез стимулиране на развитието на естествената широколистна растителност, което ще повиши и тяхната обща устойчивост и здраве.

Яна БАРЗОВА
WWF – България

Теренно посещение
в района на пожара
от 2017 г. край
с. Стара Кресна

Състояние на защитните горски пояси в Добруджа

Д-р инж. Петя МАТЕВА – главен експерт в отдел „Стопанисване на горските територии“ – ИАГ, инж. Мария КИРИЛОВА – ЛЗС – Варна

От 2020 г. се наблюдава влошено здравословно състояние на защитните горски пояси (ЗГП) с участие на ясен. Бяха проведени редица обследвания и научни проучвания и две работни срещи (на 23 септември 2021 г. в Балчик и на 20 май 2022 г. в Добрич). В края на май 2022 г. държавните горски и ловни стопанства в Североизточна България извършиха целенасочен мониторинг на защитните горски пояси чрез окомерна оценка по принципите, разписани в указанията за стопанисване на полезащитните горски пояси. След анализ на представените данни от мониторинга на почти 9900 ха ЗГП в Североизточна България е установено, че в добро състояние са 6440 ха (65 %), в задоволително – 2814 ха (28 %), и в лошо – 645 ха (7 %). Последвалите контролни проверки от ИАГ, ЛЗС – Варна, и Регионалните дирекции по горите във Варна и Русе потвърдиха влошаването на поясите. Анализът е първата стъпка за придобиване на цялостна картина върху състоянието на защитните горски пояси след 2006 година.

В началото на 50-те години на миналия век в Североизточна България са създадени 9 държавни защитни горски пояса (ДЗГП) и мрежа от полезащитни горски пояси (ПГП), която е изградена в зависимост от посоката на преобладаващите ветрове в района. Създаването им цели подобряване на микроклимата на съседните земеделски територии чрез намаляване на силата на ветровете, изпарението на влагата в почвата и растителността, по-правилно разпределение на снежната покривка по цялата площ и опазване на земеделските територии от водна и ветрова ерозия. От друга страна, горските пояси представляват горски хабитати, които посредством средообразуващата си функция предоставят условия за развитие и убежище на множество ценни животински видове, опазват и увеличават биологичното разнообразие, осигуряват места за почивка на мигриращи видове по втория по големина миграционен път в Европа – Виа Понтика.

С оглед на огромното значение на поясите като лесомелиоративни съоръжения за поддържане на почвената влага и предпазване от ерозионни процеси на огромни земеделски масиви е необходимо те да се поддържат в добро състояние, за да изпълняват защитните си функции. В случай на настъпване на значител-

ни повреди и дори загиване на растителността в части от тези пояси те не трябва да бъдат заличавани, а възстановявани.

През 2003 – 2006 г. Институтът за гората – БАН, извърши комплексни изследвания на създадените полезащитни горски пояси в Северна България по договорна задача, възложена от ИАГ. Резултатите показват, че ПГП са разположени неравномерно върху територията на Северна България, поединично или на малки групи в западната и средната част на изследвания район, образувайки цялостна полезащитна система на територията на Силистренска и Добричка област. Разпределението на ЗГП в Северна България съгласно действащите горскостопански планове към 2022 г. е показано на *фиг. 1*.

Нормативната уредба посочва, че „защитни горски пояси“ са линейни горски култури, създадени за защита на почвите, инженерни съоръжения и урбанизирани територии и за подобряване на микроклимата (§ 1, т. 24 от Допълнителната разпоредба на Закона за горите). Те се отнасят към категорията горски територии със защитни функции (чл. 5, ал. 2 от ЗГ) и са публична държавна собственост (чл. 27, ал. 3, т. 5 от ЗГ). Въз основа на направено сечение между горскостопанските с кадастралните карти е установено, че от наличните 28 868 ха ДЗГП и ПГП в цялата

страна недържавна собственост са 2322 ха (8 %), а извън горска територия са 2226 ха (7.7 %). Това затруднява работата на стопаните на горите по прилагане на Закона за горите и поднормативните му актове.

С указания за стопанисване на ПГП от 2014 г. тези насаждения се разглеждат като технически съоръжения и подлежат на ежегоден мониторинг, резултатите от който трябва да се изпращат на съответната регионална дирекция по горите. Мониторингът се извършва чрез окомерна преценка от лесовъдите по дефинираните три категории:

● **Добро** – схемата от създаване-то не е нарушена, липсват признаци на здравословни проблеми (суховършии/обезлистване до 25 %); поясът е пълноценен и изпълнява предназначението си.

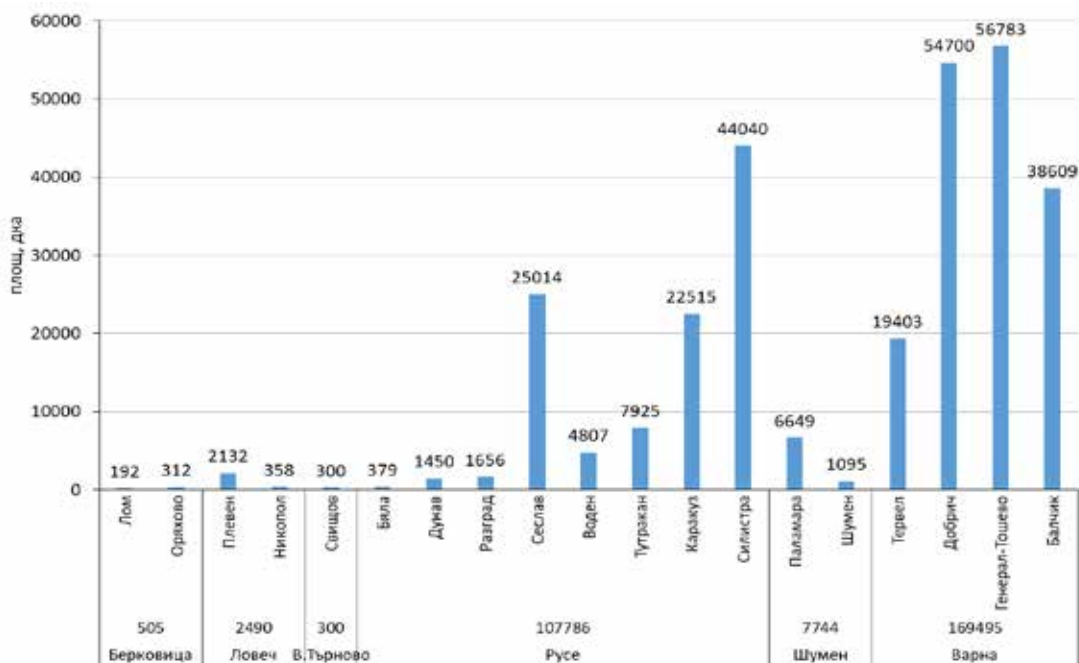
● **Задоволително** – суховършии до 30 %, обезлистване до 60 %, наличие на мразобойни и ракови образувания; поясът е с частично нарушена функционалност.

● **Лошо** – в резултат на престарялост, пожари, абнотични, биотични и други въздействия главният вид/видове липсва или е под 50 % участие в състава; здравословното състояние е лошо: обезлистване – над 60 %, суховършии – над 30 %; поясът не изпълнява предназначението си.

Един от недостатъците на това категоризиране е, че не дава информация колко от поясите в задоволително състояние са уязвими и могат да преминат в лошо състояние в най-кратък период. За елиминиране на субективизма е целесъобразно провеждане на съвместни проверки за трениране на окомера, а опитът на лесовъдите може да съкрати продължителността на мониторинга, който отнема време и изисква практически опит.

Възможно е да се използват дистанционни методи за оценка на състоянието на поясите чрез спектрален анализ на заснети с дрон изображения или чрез сателитни снимки. Това изисква разработване на методика и верифициране на достоверността ѝ чрез научни изследвания.

Анализът на данните от проведенния мониторинг през пролетта на 2022 г. включи идентифициране на

Фиг. 1. Разпределение на площите на защитните горски пояси в Северна България по действащи ГСП към 2022 г., ха

информацията с действащите горскостопански планове и визуалното разпознаване на поясите чрез сателитни снимки. По този начин се установи, че от обявените 28 868 ха защитни горски пояси в страната ползазащитните горски пояси в Добруджа са в размер на 10 695.5 ха (37 %). Извършеният мониторинг на състоянието на поясите е на площ от 9899.8 ха (таблицата), като повече от 2/3 от поясите в Североизточна България се намират в района на дейност на РДГ – Варна, на територията на ДГС – Генерал Тошево, ДЛС „Балчик“ и ДГС – Добрич. На четвърто място по площ на ЗГП е ДГС – Силистра.

При контролната проверка е уста-

новено, че влошаването на поясите продължава и се разширява и в западната част на Добруджа.

Представените данни от извършения мониторинг показват, че към 1 юли 2022 г. в лошо състояние са 7 % (645.2 ха) от защитните горски пояси, в задоволително състояние – 28 % (2814.4 ха), и в добро състояние – 65 % (6440.2 ха).

Основна причина за влошеното физиологично състояние на поясите са малкото количество валежи и слабата влагозапасеност в района, което обуславя занижената устойчивост на поясите и появата на редица фитопатогени и насекоми вредители в североизточната част на България. В останалата част на

страната ползазащитните пояси нямат съществено влошаване на състоянието си, респективно – изпълнение на функциите си.

Друга значителна причина за влошеното състояние на поясите е, че при създаването им са избрани дървесни видове, които са уязвими при неблагоприятни климатични условия, податливи на заболявания, страдат от суховършия и това се отразява на по-нататъшното им функциониране като техническо съоръжение.

Насищането на поясите със спътници и храсти, някои от които с бърз растеж в млада възраст, заглушават главния вид. По този начин са създадени пояси с голя-

ма широчина, а крайните им редове затрудняват провеждането на лесокulturни и лесовъдски мероприятия в тях.

СЪСТОЯНИЕ НА ПОЯСИТЕ ОТ АМЕРИКАНСКИ, ПОЛСКИ И ПЛАНИНСКИ ЯСЕН

В отделните стопанства влошеното състояние на поясите се отнася за редица дървесни видове, сред които полски бряст, американски и планински ясен, по-малко – акация, гледичия, шестил, явор, цер и други. Като устойчиви главни дървесни видове в различните райони на Добруджа се очертават церът, летният и червеният дъб, в известна степен – гледичия и акация. Извършеният към 31.05.2022 г. мониторинг е обхванал общо 9900 ха, от които 1803 ха са чисти и смесени ясенови пояси (с участие над 0.5 включително). От тях 22 % (401 ха) са в лошо състояние, 44 % (785 ха) – в задоволително състояние, 34 % (617 ха) – в добро състояние. От ясените най-широко застъпен е планинският (84 %, 1335 ха), следван от американския ясен (11.3 %, 179.7 ха) и на последно място – полският ясен (4.7 %, 74.6 ха).

Разпределението на ясеновите пояси по стопанства и според състоянието им е представено на фиг. 2. Най-много площи с ясенови пояси се намират в ДЛС „Балчик“, следвано от Държавните горски стопанства в Генерал Тошево и Добрич. Според мониторинга най-големите площи с

Състоянието на защитните горски пояси към 31.05.2022 г., ха

Таблица

РДГ	ДГС/ДЛС	Площ с извършен мониторинг на фитосанитарното състояние	в т.ч.			% на поясите в лошо състояние от общата оценена площ
			добро	задоволително	лошо	
Варна	Генерал Тошево	2783.8	1736.2	910.1	137.5	1.4
	„Балчик“	2694.9	2291.7	266.7	136.5	1.4
	Добрич	1590.6	929.1	442.6	218.9	2.2
	„Тервел“	378.7	310.3	46.1	22.3	0.2
Шумен	Шумен	34.1	27.5	6.6	0.0	0.0
Русе	Силистра	928.5	493.8	400.2	34.5	0.3
	Сеслав	556.0	224.1	318.9	13	0.1
	Тутракан	340.9	183.9	130.6	26.4	0.3
	„Каракуз“	281.8	94.9	174.6	12.3	0.1
	Разград	182.9	66.1	78.3	38.5	0.4
	„Дунав“	109.0	82.6	26.4	0.0	0.0
	Бяла	18.6	0.0	13.3	5.3	0.1
ОБЩО		9899.8	6440.2	2814.4	645.2	7.0

увредени ясенови пояси се намират в ДГС – Добрич (повече от 60 % от всички ясенови пояси в Стопанството). В ДЛС „Балчик“ 60 % от всички ясенови пояси са здрави, а в ДГС – Генерал Тошево – почти 70 % са в задоволително състояние. Данните от мониторинга показват, че в стопанствата в района на дейност на РДГ – Варна, ясеновите пояси са с тенденция към влошаване.

Въз основа на направения анализ на резултатите от мониторинга и последвалите контролни проверки по-важните изводи са:

- Въпреки установените несъответствия и липсата на данни за отделни пояси в голямата си част мониторингът дава достоверна информация за състоянието на полезащитните горски пояси в Добруджа.

- Установени са новозалесени пояси на възраст до 10 г., в лошо състояние, поради допуснати грешки при създаването им, като не е установен фитосанитарен проблем.

- Необходимо е да се състави система от лесовъдски мероприятия за създаване, стопанисване и поддържане на състоянието и функциите на защитните горски пояси, в т.ч. регламентиране на горскостопанските мероприятия в пояси със смесен видов състав. Поясите в лошо състояние следва да бъдат подновени поетапно чрез планиране на дейностите по презалесяване и своевременното им отглеждане.

За част от поясите са предвидени технически сечи, съгласно указанията от 2014 година. За целта следва да се има предвид:

- След провеждането на техническите сечи с интензивност 100 % голяма част от поясите са оставени за издънково възобновяване и се оформят с ниска и плътна конструкция.

- В ясеновите пояси, в които след сеч дървостоят е на повече от две ротации и липсва издънково възобновяване, е целесъобразно да се планира цялостното му изсичане с последващо изкуствено възобновяване.

- В зависимост от дървесните видове издънковото възобновяване на смесени пояси може постепенно да доведе до загуба на първоначалната схема, което да компрометира функцията на ПГП като техническо съоръжение.

- Частичното изсичане на пояса и браконьерските сечи също нарушават конструкцията и водят до влошена функционалност.

- В гъстите и плътни пояси да се предвидят технически сечи за постепенно постигане на ажурна конструкция.

- Изваждането на ПГП от обсега на сертификацията, от една страна, ще позволи употребата на доказали се с времето неместни дървесни видове, устойчиви на болести и патогени (гледичия и червен дъб), а от друга – ще улесни прилагането на продукти за растителна защита при доказана необходимост.

- Ежегодното представяне на доклади за състоянието на поясите е основополагащо за своевременното планиране на лесовъдски дейности в тях, преди те да са загубили функциите си и да са започнали да причиняват икономически загуби на стопаните на гората и на земеделските производители. За целта е необходимо:

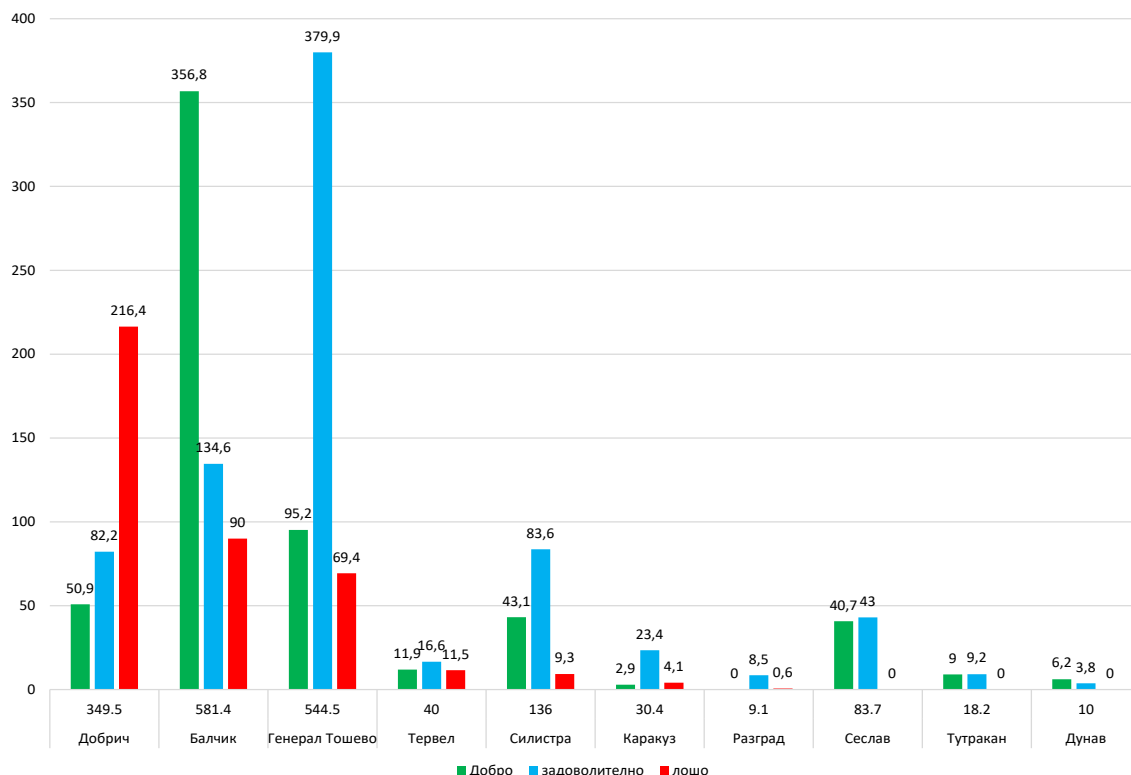
- Да се пристъпи към разработва-

не на методика за извършване на ежегоден мониторинг на защитните горски пояси (период на провеждане на обследванията, типа на данни, които да се събират, и формата за представянето им, прецизиране на категориите) с цел предлагане на своевременни и възможни за изпълнение научнообосновани решения по подновяване и поддръжка на защитните горски пояси.

- Извършването на мониторинга да се предшества от практически инструктаж от страна на РДГ и ЛЗС, което ще елиминира субективното оценяване на състоянието на поясите.

- Изключително важно е при инвентаризация и планиране на дейности в горскостопанските планове полезащитните пояси да бъдат ясно описани, а при създаването на нови да се записват схемите за проследяване на възстановяването на системата от полезащитни горски пояси.

- Необходимо е да се изчистят несъответствията между кадастрална и горскостопанска карта, като същевременно се определи буферна зона между горски пояси и земеделски територии, в които липсата на почвообработка ще подсури устойчивост и оптимална ефективност на съоръженията.

Фиг. 2. Разпределение на ясеновите пояси по териториалните поделения и според състоянието им, ха

Участници в срещата в Сараево

Едрите хищници – можем ли да живеем с тях?

Предизвикателствата пред опазването и управлението на едни от най-емблематичните биологични видове едри хищници – мечка, вълк и европейски рис, бяха обект на обсъждане на поредната среща на Транснационалната платформа за управление на популациите на трите големи хищника в района на Динарските планини. Форумът, който се проведе от 15 до 17 юни в столицата на Босна и Херцеговина – Сараево, имаше регионален обхват и постави фокус върху съвместното благоприятно съществуване на хората и едрите хищници в района на Динарските планини, обхващащ страните Албания, Сърбия, Босна и Херцеговина, Северна Македония, Косово, Хърватия, Словения и Черна гора.

Срещата е част от поредица събития по проект, финансиран от Федералното министерство на околната среда на Германия във взаимодействие с Федералната агенция по околната среда на страната, като основната му цел е изграждане на регионален механизъм за управление и наблюдение на едрите хищници с представители на националните и регионалните власти и всички заинтересовани страни в тази част

Европейски рис

на Европа. Създаването на подобен инструмент за обмен на знания и добри практики при опазването и управлението на едрите хищници в региона чрез засилване на човешкия и финансовия капацитет би бил изключително полезен за всички сфери от науката до практиката и ще постави ръководни принципи за бъдещо сътрудничество между националните административни органи в региона.

Въпреки че популациите на тези животински видове в България и Гърция не са част от Динарската планинска верига, представители на двете страни бяха поканени да участват в срещите на платформата предвид сходните проблеми на устойчивото управление на популациите на големи хищници, които трябва да бъдат решени.

По време на срещата представителите на участващите държави решиха името на платформата да бъде променено на „Динарско – Пиндо Балканска платформа за едри хищници“, за да се обхване географското покритие на всички държави (Албания, Босна и Херцеговина, Хърватия, Косово, Черна гора, Северна Македония, Сърбия, Словения, България и Гърция), представени на срещата.

Експертите дискутираха възможностите за потенциално сътрудничество между държавите и на политическо ниво за вземане на

решения при необходимост и отправяне на препоръки за действие към правителствата. Набелязани бяха следващите стъпки, които ще се предприемат, за да се учреди платформата. Виждането е тя да заработи като дългосрочен механизъм за обмен на добър управленски опит при опазване и управление на регионално ниво на едри хищници, ползвайки добрите примери на модели, установени в други региони – Платформата за едрите хищници и дивите

копитни животни (WISO) на Алпийската конвенция, Карпатската конвенция или Платформата на ЕС за съвместно съществуване между хора и едри хищници.

По време на срещата в Сараево България бе представена от Радостина Галатионова – експерт от Министерството на околната среда и водите, и Николета Динева – старши експерт в отдел „Ловно стопанство“ на Изпълнителната агенция по горите.

Като резултат от срещата се очаква работата за поддържането на оптимално стабилни запаси на кафявата мечка и вълка да бъде още по-активна. Надяваме се също да възстановим и да поддържаме популация на европейския рис в България. Защо не?

Николета ДИНЕВА

INTERFORST 2022 г. – платформа за устойчива горска политика

Традиционният международен търговски панаир за горско стопанство, горска техника, технологии и иновации INTERFORST в Мюнхен отново представи последните достижения в областта. Тази година той се проведе от 17 до 20 юли в Търговския панаирен център Messe München и беше посетен от около 31 000 участници и гости от 60 страни. 353 фирми от 21 държави представиха своите иновативни машини и съоръжения и новите продукти и услуги за горското стопанство – от залесяването и дърводобива до дървообработването. Бяха проведени научни конференции, форуми и специализирани изложби. Изложението беше посетено от инж. Валентин Чамбов – зам.-министър на земеделието, и инж. Олег Илиев – директор на Дирекция „Търговски дружества и държавни предприятия“ в Министерството на земеделието, инж. Филип Ковашки – и.д. изпълнителен директор на Изпълнителната агенция по горите, експерти от МЗМ и ИАГ, научни работници от Института за гората – БАН, директори на държавни горски предприятия и на някои от техните подразделения.

Гамата на услуги за горската индустрия, представени на изложението, обхваща областите: възобновяване, опазване и защита на горите, дърводобив, транспорт на дървен материал, технология за складиране на дървени трупи, строителство и поддръжка на горските пътища, обработка на дървесина, енергия от дървесина, защитна и рекреационна инфраструктура, грижа за дърветата и ландшафта, геодезия, управление на информацията и телекомуникации в гората, както и безопасност и здраве при работа, първа помощ. По време на изложбените дни бе разгърната обширна програма с практически ориентирани професионални демонстрации. Състоя се и конгрес с лекции и форуми по темите за гората и дървесината.

INTERFORST осигуряваше и ин-

формация за потенциала и стратегиите на пазара и по този начин допринесе за големия успех на изложението.

Изпълнителният директор на Messe München д-р Райнхард Пфайфер сподели за сп. „Гора“: „INTERFORST тази година се проведе при невероятен търговски успех. Горското стопанство и горските технологии са изключително важни в борбата с климатичните промени. Реакцията на индустрията е наистина впечатляваща и показва колко важен е този панаир във времето, в което живеем. Ударихме социално-политическия нерв с темите за превръщането, възстановяването на горите и опазването на климата“.

За представителите на индустрията възможностите за лични срещи, които предлага изложението, са безценни. Ралф Дрий-

ке – управляващ директор на Wahlers Forsttechnik и председател на Консултативния съвет на INTERFORST, допълни: „Усетихме връзката с експертите по горско стопанство – участници в търговския панаир, веднага, защото той предлага на индустрията среща „на живо“, която може да се използва за преговори и осъществяването на търговски сделки“.

В подкрепа на тази теза се изказаха и Герт Унтеррайнер – управляващ директор на Unterreiner Forstgeräte, Маркус Пренингер – управляващ директор на PALFINGER EPSILON, и Михаел Лиер – ръководител-маркетинг в STIHL Vertriebszentrale.

Разбрахме, че немските политици отдават огромно значение на гората като ресурс и това пролича от думите на Джем Йоздемир – германския федерален министър

Паметен знак на загиналите секачи

на храните и земеделието: „Целта е да създадем адаптирани, устойчиви и многофункционални гори. Устойчивата горска политика се нуждае от участието на собствениците на гори, практики и научни работници, а този търговски форум е насочен към преодоляване на предизвикателствата пред европейските гори“.

Многообразието на форума може да бъде представено в няколко категории:

БЕЗОПАСНОСТ НА ТРУДА И ПРЕВЕНЦИЯ НА РИСКА

Независимо от завишените изисквания при обучението на младите секачи трудът в гората си остава един от най-опасните. За 4 години (от 2018 г., когато се проведе предишният INTERFORST, до 2022 г.) жертвите при ръчно-моторния метод за повяляне и обработка на дървета в Германия са 108 (сн. 1).

Социалната застрахователна организация за селското и горското стопанство и градинарството (SVLFG) на Германия създава наредбите и инструкциите за безопасен труд за цялата страна. На щанда на организацията посетителите имаха възможност да си направят безплатен тест за слуха, изследване за рак на кожата и да получат информация как да се предпазят от UV лъчите и от слънчево изгаряне.

На специална площадка на от-

Състезание по кастрене между професионални секачи

Демонстрация на спасяването на изпаднал в беда арборист

крито се провеждаха състезания между няколко секачи по ръчно повяляне, кастрене и разтрупване (сн. 2). Арбористи демонстрираха уменията си по катерене, кастрене и повяляне от горе надолу на стоящи дърветата (сн. 3).

Най-добрите горски секачи се състезаваха един срещу друг по правилата на Баварския горски шампионат и Stihl TIMBERSPORTS® с брадва, ръчен и моторен трион (сн. 4). В надпреварата по различните дисциплини се излъчват победители от трениращи и национални отбори. С подкрепата на TIMBERSPORTS всеки можеше да изпробва потенциала си на Single Buck – разкро-

Състезание по правилата на Stihl TIMBERSPORTS®

яване с ръчен трион.

ЗАЛЕСЯВАНЕ И ЛЕСОУСТРОЙСТВО

Каква гора да оставим на бъдещите поколения разказа специалната изложбена площ, организирана от Кураториума за горска работа и горска техника (KWF). Бяха представени основните задачи на горското стопанство за следващите години и десетилетия – от селекцията на горски растения и нови произходи до възможностите за приложение на дигитализацията. Показани бяха методите за осъществяване на повторно залесяване на увредени райони и дългосрочното им превръщане в стабилни и устойчиви гори, както и ръчни инструменти за залесяване (сн. 5).

В една от залите всеки ден под името „Зеленият диван“ се провеждаха срещи между представителите на бизнеса и политиката. Гостите на „дивана“ дискутираха широк спектър от теми – от преобразуването на горите до ролята им в изменението на климата. Диалогът между спорещите продължаваше до 30 мин., а слушателите придобиваха представа за насоките, в които работят горското стопанство, дърводобивната и дървопреработвателната индустрия.

ГОРСКА ТЕХНИКА

Огромен интерес предизвика изложбата на едрогабаритната горска техника, представена на открито – на повече от 5000 кв. метра. Както у нас,

Ръчни инструменти за залесяване на фиданки при опростена почвоподготовка

така и в европейските страни горският специализиран трактор си остава най-производителното и рентабилно средство за извоз на добитата дървесина. Беше представена пълната гама от словашките специализирани горски трактори LKT – 60, 80, 130, 150, познати и у нас. Видяхме ги оборудвани с двубарабанны лебедки, падащи щитове, хидравлични стрелови кранове с грайфер и конник за безчокерен извоз. Специалистите се спираха пред LKT 60, който е изключително маневрен при провеждането на отгледни сечи на стръмни терени (сн. 6).

Друга новост бе универсалният форвардер LKT 210, който може да се оборудва с конник за безчокерен извоз на цели дървета или стъблени секции, полуподвесно; товарна каросерия за извоз на къси и дълги сортименти, натоварени; харвестърна глава на мястото на грайфера и да се използва като харвардер (комбинирана машина между харвестър и форвардер); тракционна поддържаща лебедка за извоз от стръмни терени (сн. 7).

Харвестърите и форвардерите все повече навлизат в дърводобива и у нас, като най-известните марки, които могат да се видят в нашите гори, са Ponsse и John Deer. На панаира те бяха представени в пълната си гама (сн. 8 и 9).

На интереса на посетителите се радваха комбинираните маши-

Специализиран горски трактор LKT 60

Екипировка на универсалния форвардер LKT 210

ни, или т.нар. планински харвестъри, които са съчетание на въже-на линия за извоз от сечището и кран-процесор за обработка – кастрене и разкрояване на дървесината на камионен път. Комбинираната машина на Konrad Forsttechnik – Mounty 4000, също е позната у нас – с нея работят 12 български дърводобивни фирми. С машината може да се извозват материали от дълбочина в сечището до 550 м при извоз само нагоре и товароподемност до 3 тона (сн. 10).

Комбинираната машина Syncrofalke 45 на Mayr-Melnhof е „all terrain“, т.е. позволява извоз на равно, от долу нагоре и най-трудния извоз – от горе надолу. Дълбочината на действие е 800 м, а това-

роподемността е 4.5 тона. Голямо преимущество е телескопичната мачта, която съкращава времето за монтаж и демонтаж. В България работи само една такава машина, тъй като в момента преобладават сечищата за извоз от горе надолу. В бъдеще обаче фирмите ще закупват все повече от този тип машини (сн. 11).

Фирмата „Valentini“ от Италия – също известно име у нас, представи въжени линии, монтирани на верижно шаси, предназначени за извоз от насаждения, в които преобладават тракторните пътища (сн. 12). Този тип машини са значително по-евтини и са подходящи за нашите условия, където камионните пътища не достигат.

Забеляза се повишеният интерес на българските фирми към съвременните решения при въжения извоз. Българска фирма за дърводобив от Родопите закупи автоматична вагонетка MM Prisms H3 от фирмата Mayr-Melnhof (сн. 13).

СЕМИНАРНА ПРОГРАМА

Като част от програмата на международния технически панаир в Мюнхен се състояха редица семинари по проблемите на горите в Германия и Европа. Един от тях беше посветен на горското стопанство в България и Румъния. Пленарният доклад „Горската техника в България – настояще и бъдеще“ изнесе specialiсти от Института за гората – БАН. Друг участник в семинара – инж. Росен Новаков, управител на „Гораинвест“ АД – Русе, представи дейността на фирмата, която е първата, приложила иновативната система харвестър/форвардер у нас (сн. 14).

Трети докладчик от наша страна беше Божидар Петков – един от собствениците на фирмата за доставка на горска техника „Прогрес техник“ ООД, която успешно

Харвестър Ponsse

8

Харвестър John Deer

9

10

Планински харвестър Mounty 4000

работи на българския пазар.

Като платформа за устойчива горска политика INTERFORST потвърди статута си на водещ търговски панаир за представяне на съвременните машини и технологии и за пореден път оправда репутацията си. Следващото издание на INTERFORST ще се проведе в Мюнхен през юли 2026 година.

Сотир ГЛУШКОВ
Димитър БОЯДЖИЕВ

11

Планински харвестър Sincrofalke 45

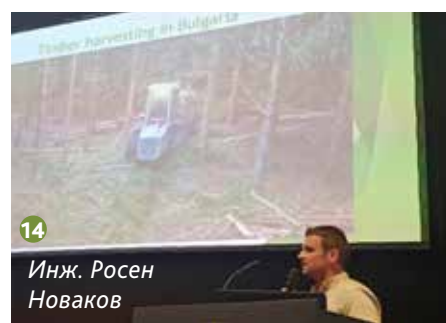
12

Въжена линия Valentini на ремарке

13

Вагонетка за извоз нагоре Prisy H3

14

Инж. Росен
Новаков

Българските лесовъди се запознаха с практиките в германските гори

В рамките на изложението за горска техника и технологии INTERFORST на 19 юли зам.-министърът на земеделието инж. Валентин Чамбов, и.д. изпълнителният директор на Изпълнителната агенция по горите инж. Филип Ковашки, експерти от Министерството на земеделието, ИАГ и държавните предприятия се запознаха с практиките за устойчиво стопанисване на горите в Германия.

На теренно посещение д-р инж. Мартин Борисов – управител на фирма „Dr. Martin Borisov Forst & Gartenbau“, разказа на българските лесовъди за горите и управлението на горското стопанство в провинция Бавария и за провеждането на Саарландския метод в насажденията от смърч, дугласка и лиственца в района на Мюнхен.

Практики по света, проблеми у нас и възможни решения

Д-р инж. Кирил ТАШЕВ – началник-отдел, д-р инж. Нестор ДОМУСЧИЕВ – главен експерт в отдел „Стопанисване на горите“ – ИАГ

Дирекция „Горско стопанство“ на Изпълнителната агенция по горите организира проучване за международните практики при начините за маркиране на стоящи дървета за сеч. В процеса на проучването от редица държави е получена информация, която съдържа детайлно описание. Имайки предвид сегашния ред за маркиране на дървета за сеч у нас, в практиката са установени някои проблеми, които могат да намерят разрешение чрез препоръките, съдържащи се в този материал.

САЩ. Дърветата за сеч се отбелязват на терена със специална индикирана боя. Използването на тази боя не е гаранция за това, че дървесина няма да бъде маркирана незаконно. Минимум два пъти се прави проверка на сечищата. За резултата от проверката се съставя протокол по образец, в който задължително се проверяват определени показатели (14 на брой). С протокола може да се дават и конкретни предписания (аналогично на нашия констативен протокол). В повечето случаи дървесината се измерва на тегло при получателя, включително и трупите, като цената варира в зависимост от средния диаметър.

От 2019 г. се прилага експериментално разработката на Университета в Северна Аризона за „дигитално маркиране с таблетки“. То се превръща в често срещан заместител на традиционното маркиране, защото става при по-ниски разходи и увеличена ефективност. Маркирането с таблет е процес, при който на терен се създават цифрови полигони. Операторите на машините имат достъп до цифровата карта на определените полигони в рамките на единицата за дърводобив с указания за сечта, пътища, граници и въздушни изобращения. Докато операторите извършват дърводобив, таблетите са с активиран GPS в кабините на дърводобивното оборудване и записват данни за производителността (брой дървета, добити за единица време) с цел оценка на ефективността.

Канада. Дърветата за сеч се от-

белязват с оранжева или жълта боя. Един от най-важните аспекти на маркирането на дърветата е правилното нанасяне на боя върху избраното дърво. Използва се знак, нанесен само с боя на гръдна височина и в основата на дървото, подлежащо на сеч. Нанесената на гръдна височина боя трябва да е видима от всички страни на дървото, за да може операторът на машината внимателно да планира своите операции. Нанасянето на боята е под формата на пръстен изцяло около дървото или поне от три страни на нивото на очите. Боята се поставя във вдлъбнатина в основата на дървото (кореновата шийка), където би било трудно маркировката да се изтрие при извоза на дървесината. В основата на стъблото боята се нанася под формата на вертикална линия, която трябва да е с дължина от кореновата шийка на минимум 30 сантиметра.

Турция. Маркирането на стоящи дървета, подлежащи на сеч, се осъществява, като се задялва малък отсек в областта на кореновата шийка или върху част от корен, който се показва над земята, където с метален чук се поставя печат (отпечатак). Металният чук наподобява българската контролна горска марка, но върху нея няма индивидуален номер. Марките по форма и големина са различни в зависимост от вида на маркираната дървесина. Използва се отделна марка за маркиране на дървета на корен, за дървета, които са паднали по някаква при-

чина, и такива, които са били обект на незаконна сеч. Маркирането се осъществява винаги в основата с печатна боя (мастило). Над самия печат в задяланата част се надписва номерът на маркираното дърво. Надписването става или с четка (маркер), или с инструмент, подобен на гелер. В същото време в карнет друг лесовъд записва номера, който се поставя в основата на стъблото и срещу него описва дървесния вид, диаметра и ако има някакви особености. За по-лесно откриване на маркираните дървета на височина 1.30 м се поставя знак (точка) с лесно забележим цвят, както и печат с чук. След като се отсече дървото, марката и номерът задължително трябва да са останали на пъна и да се разчитат лесно. Всички стоящи дървета с диаметър под 8 см не се маркират. Маркиране на дървета с такъв диаметър може да се наложи единствено в строго защитени територии. Дървета с диаметър от 8 до 20 см на височина 1.30 м, предвидени за сеч, не се номерират.

Сърбия. Маркирането на стоящи дървета за сеч се осъществява чрез поставяне на боя (спрей) на височина 1.30 м, а в основата на пъна се поставя контролна горска марка само на дървета с диаметър над 10 см, а при тези с диаметър под 10 см се поставя само боя (спрей) на гръдна височина. Контролна горска марка могат да притежават само инженери лесовъди.

Румъния. Маркирането на стоящи дървета за сеч се извършва само от държавни служители, няма частно практикуващи лесовъди. Маркират се с кръгла марка с номер само пъновете на дърветата с диаметър на пъна над 8 сантиметра. Няма изискване за отбелязване на гръдна

височина на дърветата, подлежащи на сеч. Маркираната маса за деня, както и данни за подотделите, в които е маркирано, се изпраща в съответното горско стопанство в района в края на работния ден.

Германия. В Бавария се поставят оранжеви или червени точки или червени диагонални черти, които показват, че определеното дърво трябва да бъде отсечено. В Тюринген за тази цел се поставя червена диагонална черта или точка. В Хесен се използват различни означения, като за дървесината, която е качествена, се поставя знак „W“ в оранжев цвят, а с цифра след това се отбелязва номерът на насаждението. В Заарланд и Мерциг с наклонена черта се маркират единични дървета за сеч. Тези черти могат да са от 2 до 4 в зависимост от диаметъра на дървото. Ако гората е сертифицирана, се маркира с пластмасова марка (пластина), като номерът върху нея е уникален и е включен в съответен списък.

Общо за Германия начините за маркиране на стояща дървесина, независимо от техния вид и цвят, не са стандартизирани. Те могат да варират за отделните провинции и дори за областите. Ако дърветата са предназначени за сеч, една цветна линия е достатъчна за извършване на сечта. Въпреки това дърветата за сеч обикновено се маркират на нивото на очите със фосфоресциращ спрей под формата на линия, с дължина от 30 до 40 см, по диагонал на дървото. Използват се следните цифри:

1 = за сеч; 2 = премахване на дърво от пътя; 3 = указване на посока; 4 = път за извоз.

Боята за маркиране на дърветата се предлага в различни неонове цветове. Специалните глави за пръскане с боя позволяват повърхностно полагање и прецизно надписване на подготвените фигури от дървесина.

За район на Бавария информацията за изискванията за маркиране е представена от д-р инж. Мартин Борисов, практикуващ лесовъд в Германия. В дадено насаждение маркира само един лесовъд (инженер). Не се допуска да маркират няколко

души, за да се знае кой е отговорен. Маркирането се извършва с бяла и червена боя. С бяла боя се маркират дърветата на бъдещето, (които трябва да останат), а с червена – за сеч. Отчита се само броят на маркираните с червена боя дървета, а при желание на собственика и тези с бяла боя, като диаметърът и височината не се измерват. Боята трябва да е видима от три страни, като дърветата, предвидени за сеч, имат боя и на пъна (вертикална ивица). Приблизителният обем се определя по данни от изготвената програма за ползване на дървесина. Реалният обем отсечена дървесина се определя по данните от харвестъра или на склада чрез измерване с клупа. Целулозата (технологичната дървесина) се мери в завода, който закупува дървесината на тегло (тон) и се превръща в куб. метри. Този начин е въведен, защото трудът на лесовъда е скъп и трябва да има голяма производителност. В процеса на работа е излишно определяне на обем и качество в стоящо състояние, защото то е по-неточно от измерването със специализираната машина или на склад.

Австрия. Съгласно Закона за горите в страната за маркиране се използва горски метален чук. Неговата форма, размер или стандарт, който е официален, се определя на областно ниво от съответните горски служби. Така размерите и формата на марката и чука варират. Например във федералната провинция Каринтия има закон (на областно ниво) да се използва горски чук за маркиране на дървесината и марката на чука трябва да е с размери 31/33 милиметра. В провинция Щайермарк се използва горски чук с размери на марката 30/40 милиметра.

Швейцария. В Берн освен че се маркира с две зелени линии, се отбелязва и номерът на насаждението, за да има проследяване. В различни кантони се използват и други цветове (оранжев или червен) и в повечето случаи се нанася само една вертикална черта в основата. Когато има каламитет от корояди, дърветата, определени за сеч, се отбелязват с буквата „K“.

Великобритания. В Обединеното кралство няма законово изискване за маркиране или щамповане на дърветата. За да се започне сеч на дървета върху дадена площ, е необходимо притежанието на разрешително за сеч. Всички дървета, отсечени извън тази територия, са в нарушение на нормативите за сеч. Изисква се да се идентифицира дървесният вид и количествата дървесина, които ще бъдат добити. Когато дадени дървета са предвидени за отсичане като част от селекционна (изборна) или постепенна (възобновителна) сеч, те трябва да бъдат описани подробно и в някои случаи могат да бъдат маркирани по конкретен начин.

В гората лесничейт често маркира дърветата за сеч с боя или чрез задялване на част от кората. Той може да постави знаци или да ограда с лента площта, която да бъде отсечена. В някои случаи дърветата, които са отбелязани, са тези, които не трябва да се отсичат. Обикновено сечта се извършва чрез дърводобивна фирма и всички подробности за начините на извършването ѝ се записват в договора. Няма разлика при работата в частните и държавните гори от страна на дърводобивните фирми, като те могат да работят и в едните, и другите по вид собственост гори. Ако изпълнител отсече погрешно дървета, той ще бъде в нарушение на договора и възложителят или собственикът на гората може да повдигне обвинение съгласно нормативната уредба за сеч в горите.

Испания. Традиционният начин, по който лесовъдите маркират, е чрез използване на мастилен прах, който носят в себе си и поставят върху две задялани места върху дърветата за сеч. Едното място е в най-ниската част (около 10 см височина), а другото – на около 50 см височина. След това се поставя печат (марка) върху двете места. След като дърветата се отсекаят, всички оставащи пънове трябва да имат марка, както и дървените материали, които излизат от гората.

Тази практика е задължителна за всички обществени гори при про-

дажба на стояща дървесина, както и по отношение на частните гори при издаване на разрешително за сеч. Всъщност алтернативата за контрол и недопускане изпълнителят/купувачът да добива повече от предвиденото количество дървесина е по време на цялата операция да присъства възложителят.

Словакия. По силата на Закона за горите в тази страна е указано задължението да се маркират дърветата в горите преди сеч: „Сечта може да се извършва само след поставена марка за сеч и въз основа на писмено одобрение на горски специалист. Маркировка за сеч не се изисква в случай, когато горските насаждения са на възраст до 50 години“. Това правило важи за всички категории собственост на горите. Дървета, предназначени за отсичане, се маркират индивидуално с траен цвят марка с диаметър най-малко 5 см (с помощта на цветен спрей) или с чук на височина 130 см, както и в основата на стъблото.

Допълнително, в зависимост от вида на сечта (планирана, поради повреди, извънредни случаи) и лесовъдската система, която се прилага (например гола или възобновителна сеч), границите на зоната, предназначена за възобновяване (рязане), трябва да бъдат маркирани. На практика това означава, че освен отделните дървета за сеч, и намиращите се на границата на зоната за сеч дървета трябва да бъдат маркирани със специален символ „X“ (с помощта на цветен спрей). Маркираните с „X“ дървета не се изсичат по време на дърводобива в горите.

Хърватия. Няма разлика между законодателната, техническата или методологическата гледна точка за работа в гори, държавна или частна собственост (или всяка друга форма на собственост). От нормативна гледна точка се прилага Законът за горите и около 10 подзаконови нормативни уредби (наредби). Изискванията за маркиране са определени с „Наредба за добив на дървесина“. Избраните за сеч дървета задъл-

жително трябва да са маркирани с оранжева боя (точки), като се използват цветни биоорганични спрейове за отбелязване приблизително на височина 1.30 см върху стъблото. Трябва да бъдат направени най-малко три точки, за да може секачът лесно да забележи дървото, предвидено за сеч от около 15 – 25 метра.

Използва се кръгъл печат/марка – инструментът представлява вид брадва с чук и печат, като така лесно може да се подготви повърхността за поставяне на марка и след това просто да се завърти брадвата и да се постави печатът. Марката трябва да се постави и върху пъна, също както в Испания. Измерването на диаметъра трябва да се извършва приблизително на 1.30 см от земята.

Всички гори в Хърватия имат горскостопански планове (планове за управление). Такива са всички държавни и около 50 % от частните гори. Предвиденият в плана процес е за 10 г. и е задължителен за изпълнение. Ако не се изпълни 10-годишният план, отговорните лица могат да понесат санкции за неспазване на поетите отговорности. Също така съществуват 10-годишни планове за защита на разсадниците в горите.

Италия. Въведената в страната система на маркиране наподобява тази в Испания – „горски чук“. Той има печат от едната страна и острие – от другата, което се използва за почистяване на две места върху стъблото (в долната част и на гръдна височина), за да се поставя печат върху тях с номера на чука. Тази система се използва за високостъблените гори, а издънковите обикновено се маркират по по-опростен начин. Лесовъдските правила и използването на чука са създадени от „Prescrizioni di massima e di polizia forestale“ („Общи предписания на горската полиция“) и се прилагат на ниво провинция.

През последните години според новото горско законодателство италианските региони имат пълна власт за управление на горите и всеки използва своя собствена система.

В последно време се забелязва, че използването на боя е доста употребяван метод, а чукът от няколко години се използва все по-малко.

Унгария. При провеждане на отгледни и възобновителни сечи (с изключение на голите и последната фаза на селективните, където площта и границите трябва да бъдат отбелязани коректно) маркирането на дърветата, предвидени за сеч, е описано в Закона за горите съгласно вида собственост. Достатъчно е да се постави боя на дърветата от две срещуположни страни на височина 1.5 метра.

Белгия. В един от трите региона на страната – Валония, маркирането на предстоящите за сеч дървета се извършва с чук с герб, на който е изобразен лъв. По закон планирането на сечта и маркирането е задължително в горите, които са публична собственост, но се одобряват и от собственика. В нискостъблените гори в някои случаи се използват специален вид скоби (пластини).

Частните горовладелци нямат специално изискване за маркиране и при тях се използва чук, спрей или в други случаи – скоби (пластини). Някои от частниците извършват планиране на мероприятията, отнасящи се до сечта, но повечето не го правят поради факта, че не са задължени по закон.

Словения. За всички видове собственост на горите – държавни и недържавни (съгласно устройствения план на горите) е задължително дървета за сеч с диаметър над 10 см да се маркират. Маркирането се извършва с чук в основата на дънера и със спрей на гръдна височина. Дървета с диаметър до 10 см се маркират само със спрей.

Полша. Обикновено маркирането на дърветата се извършва със спрей или нарез с малка брадва, което може да е примитивно, но евтино. В държавните гори няма законово задължение за маркиране на дърветата за сеч, като съответните дирек-

тори взимат решение за начините на маркиране.

Швеция. Не се извършва маркиране на дърветата за сеч и няма законово изискване за това. Исторически погледнато съществува такова изискване, но никога не е било законово регламентирано. Някои от големите собственици като държавата и големи горски компании са маркирали дърветата за сеч, използвайки горска брадва с логото на компанията. Този метод се е използвал до към 50-те години на миналия век, след това бързо е бил премахнат. Основната причина за маркирането на дърветата за сеч по онова време е, че голяма част от работниците са били непрофесионалисти и необучени. Горските компании често наемали обикновени фермери предимно през зимата, когато няма работа във фермите. Те се нуждаели от детайлни инструкции кое дърво да отрежат, как да извършат сечта и т.н. Оттогава нещата са променени. Работниците са висококвалифицирани и обучени професионалисти, обикновено много добре оборудвани и екипирани, разполагащи с GPS позиционираща система и дигитални карти, посочващи площта, в рамките на която да се извърши сечта. Нарастващата бройка на горските компании е довела до необходимостта от посочване на дърветата, които трябва да бъдат оставяни в гората, защото са с консервационна стойност.

Движещата сила за прогреса основно е необходимостта от непрекъснатото увеличаване на икономическата ефективност в гората. Разходите за маркиране на отделни дървета са много високи, а с придобития професионализъм на горските работници не е необходимо извършването на това мероприятие.

Въпреки това все още е налице т.нар. търговска форма за собственици на гори, които искат да продават стояща дървесина на горските компании. В този случай обемът на дървесината се взема от всяко стоящо дърво и се маркира с боя (точка). Тази форма на продажба

на стояща дървесина почти не се среща поради високите разходи. Вместо това, когато се продава стояща дървесина, се договаря цената на кубичен метър и измервателните системи на специализираните горски машини за дърводобив – харвестъри, изчисляват обема.

Изводи от прегледа на начините за маркиране на стояща дървесина в различните държави по света и ефективността от тях:

- Не се изисква задължително отбелязване на дърветата за сеч в Швеция, Полша, Словакия (за гори с възраст до 50 г.) и Великобритания.

- Страните, в които се отбелязва само с боя на стъблото, без да остава отпечатък на пъна след сечта, са Унгария, Германия и САЩ.

- Оставянето на отпечатък на пъна след сечта се практикува в Канада, Сърбия, Турция, Румъния, Австрия, Швейцария, Испания, Хърватия, Италия, Словения, както и Словакия – за гори над 50-годишна възраст.

- В Аризона (САЩ) съществува експериментална разработка, чрез която по еднозначен и безспорен начин (чрез сечта в определените полигони) може да се определи дали извършената сеч е незаконна и кой евентуално е виновен за това.

- Ефективността на контрола би трябвало да е най-голяма в САЩ, както и в държавите, в които се оставя отпечатък на пъна след сечта.

- Най-добре се персонифицира отговорността за проведената сеч, когато лицето, което определя дърветата за сеч, извършва и добива на дървесината, както е в някои провинции на Германия и Швеция, и там, където не се изисква маркиране.

- В част от разгледаните страни добиваната дървесина – предмет на маркирането, се измерва количествено при крайния потребител.

- Всяка от държавите има различна организация на горското стопанство, различна традиция и ниво на нарушения и престъпления в горите, поради което един и същ начин на маркиране някъде ще осигури спазване на закона, а другаде няма да е ефективен.

БЪЛГАРИЯ

Към настоящия момент при маркиране с боя и контролна горска марка (метално чукче) у нас са констатирани редица проблеми:

- Номерът на марката не личи – вследствие на това е невъзможно безспорно и еднозначно да се докаже кой точно е маркирал, т.е. при този начин на маркиране (в сравнение с отбелязване само с боя) резултатът е по-скъп, а процесът – по-бавен и трудно контролируем. На практика излиза, че настоящият начин за отбелязване на дърветата за сеч с контролна горска марка (КГМ) в основата на стъблото се приравнява към технологията за маркиране само с боя.

- При маркиране само с боя или и с КГМ, на която не личи номерът, не е възможно да се персонифицира отговорността при евентуални нарушения, вследствие от провеждане на сечта – на маркиращия или на лицето, което извършва сечта.

- Използване на неистинска марка или шестограм вместо КГМ – доказателство за лесното заобикаляне на тази норма и въведената с нея технология.

- Невъзможно е да бъде направен качествен и ефективен дългосрочен контрол върху извършваната сеч в насаждението – в случаите, в които сигнатурата на марката не личи поради засмояване или нарастване на кората върху отпечатъка на КГМ.

- При проверка след сечта, особено в издънкови насаждения, е трудно да докажем изискването за поставяне на КГМ в основата на стъблото в зависимост от диаметъра на гръдна височина на отсечените стъбла.

Възможни модели за маркиране в България:

Направеният анализ откроява отделни модели за маркиране/определяне на дърветата, подлежащи за сеч, които могат да бъдат прилагани в България:

А. Модел за сеч без предварително маркиране/отбелязване на дърветата за сеч: не се правят разходи за маркиране на насажденията, включително и такива насаждения, в които може впоследствие да не се извърши сеч; отговорността за определяне на

Маркиране на дървета за сеч

дърветата за сеч и извършената сеч е персонифицирана в точно определено лице; извършената сеч е в пълен синхрон с използваната техника и технология.

В България към настоящия момент такава възможност има и тя е регламентирана в чл. 50, ал. 6 от Наредба № 8, без да има поставени изисквания към квалификацията на секачите. Възможност за разширяване на този модел е да се допусне и за отгледни сечи – осветления, прочистки и прореждания с материален добив, като се извършва от лице, вписано в регистъра по чл. 235 от ЗГ или под неговия пряк контрол и отговорност. В този случай заплащането може да е в лв./декар.

Допускането на такъв модел е подходящ и при работа с процесори (въвеждане на нови технологии), когато маркиращите лесовъди не са запознати с изискванията на новата технология.

Определянето на дърветата за сеч при по-голяма част от възобновителните сечи изисква по-висока професионална подготовка и друг подход, поради което този метод не е подходящ за тях.

Б. Моделът с маркиране само с боя е евтин и напълно достатъчен за определяне на дървета за сеч, но по отношение на контрола и последващата персонификация на отговорностите е най-неефективен. Евентуалното преминаване на заплащането при отгледните сечи на секачите от лв./м³ на лв./дка ще предотврати желанието за по-интензивна сеч. При такъв начин на заплащане и предварителното маркиране само с боя (без карнет и сортиментна ведомост) би трябвало да е достатъчен ограничител да не се сечат немаркирани стъбла. Този модел е подходящ и когато се осъществява непосредствен и пряк контрол при изпълнение на сечта от друго лице, различно от секачите.

Вариантът с отбелязване с боя и на пъна (вертикална ивица) създава възможност и за последващ контрол, но само при условие, че е изключена вероятността секачите сами да доотбелязват още дървета, т.е. необходим е пряк контрол при извършването на сечта или контрол чрез обема или броя дървета.

В. Маркиране с КГМ в основата на стъблото има, за да се осигури възможност за последваща проверка за законността на извършената сеч и персонифициране на отговорностите и деянията. При условие, че не може да се установи по безспорен начин номерът на КГМ, каквато е практиката в момента, този модел не постига целта си и представлява неработещо нормативно изискване. В съществуващата Наредба № 1 за контрола и опазването на горските територии е предвидено маркиране с пластмасова КГМ, но тази възможност не се използва никъде. Задължителното въвеждане на пластмасова КГМ (т.нар. пластини) за определени сечи ще повиши ефективността на контрола при тях, без да е гаранция за евентуална фалшификация.

ПРЕПОРЪКИ:

1. Възможно е определянето на незадължителен характер при предварителното отбелязване на дърветата за сеч при осветления, прочистки и прореждания, когато лицето, което извършва сечта, е вписано в регистъра (преминало е съответния инструктаж) или сечта се извършва под прекия контрол и отговорност на получилия разрешителен за сеч.

2. Най-евтино и относително работещо би било да се продължи с досегашната система с метално чукче, като са възможни промени в образа – сигнатурата да е по-висока от останалия метал, с което да се създаде възможност да се отбелязва видимо и при неравна повърхност, и да се въведе изискване към оцветителя – да не е боя, а печатарско мастило. След експериментално въвеждане за съществуващите марки да се изпили по-висок шестограм.

3. В държавните и общинските гори би могло да се въведе задължително отбелязването с боя на 1.30 см и поставянето на пластмасова КГМ в основата на стъблото при маркиране на възобновителни сечи във високостъблени гори и технически сечи. С пластмасова КГМ да се ограничават и санитарни, и принудителни сечи (100 %). В този случай маркирането може и да е с валидност повече от 3 години.

4. Маркирането на дърветата извън случаите по т. 1 и т. 3 в държавните и общинските гори може да се извършва с боя на 1.30 см и отбелязване на пъна с КГМ по досегашния начин, независимо от диаметъра на стъблото.

5. Определянето на дърветата за сеч и маркирането в горите, които не са собственост на държавата или на общините, е възможно да се извършва по начин, определен с договор, при спазване на принципите на сега действащия нормативен ред. Договорът да е публичен и да бъде част от досието на насаждението.

6. При площно определяне дърветата за сеч (котли, прозорци, ивици и др.) е възможно маркиращият лесовъд да реши дали да маркира всяко стъбло, или да очертае площта, като това се отбелязва в карнета.

7. Могат да се създадат т.нар. стандарти за състоянието на насаждението след проведена съответна сеч. Това ще бъде напълно обратен подход на сегашната логика и практика – контролира се насаждението, което остава след сечта, а не това, което се маркира.

8. Към досието на всяко разрешително за сеч да се качват и констативни протоколи, и АУАН, като карнет-описът и техническият план също да се създават/генерират в web базирана система.

9. Разрешително за сеч е възможно да се издава на фирма и на лицензирано лице само когато ги има в регистъра на ИАГ. Проверката да се извършва софтуерно по номера на вписване в регистъра. По този начин няма да може да се издава разрешително за сеч за невписани и отписани лица и търговци. Това ще позволи и търсене на издадени разрешителни за сеч по номер, по фирма или по физическо лице.

Направените препоръки се отнасят до възприемане на начини за отбелязване (маркиране) на дървета, подлежащи на сеч в рамките на ползване на дървесина при спазване на определени норми и ред, т.е. законно отсечена дървесина. Не са разглеждани възможностите за превенция на незаконно отсичане на дървесина при неспазване на въведени правила с нормативен документ.

СВЕТОВНО ИЗВЕСТНИЯТ БАНЦИГ WOOD-MIZER LT15 СЕГА СЕ ПРЕДЛАГА В МОБИЛНА ВЕРСИЯ

Пакетът на ремаркетото включва ос с колела, теглич с опорно колело, спирачен механизъм (само за 1300 кг ремарке), 8 регулируеми опори, светлинен бар, странични позициониращи светлини и огради. По желание могат да се добавят рампи за товарене на трупи и ръчна лебедка за по-лесно зареждане на трупи върху банцига. Системата е предназначена за всички модели **LT15START** и **LT15CLASSIC** с конфигурация на рамката от тип S3.

40 years

СПЕЦИАЛНА
— ЮБИЛЕЙНА —
ЦЕНА

*Промоцията е валидна до 31.12.2022.

www.woodmizer.bg

office@ecotechproduct.com

Екотехпродукт ООД

София 1186, ул. „Стар Лозенски път“ № 38

тел./факс: 02/979 17 10

тел.: 02/462 70 35

тел.: 089 913 31 10

Wood-Mizer
from forest to final form

По инициатива на община Троян, Лесотехническият университет, Сдружение „Троян-Мебел“ и Браншовата камара на дървообработващата и мебелната промишленост (БКДМП) на 16 юни в с. Чифлик бе проведена Научно-практическата конференция „Проблеми и перспективи на горското стопанство, дървообработващата и мебелната промишленост в България“. Участие взеха инж. Валентин Чамбов – зам.-министър на земеделието, Донка Михайлова – кмет на община Троян, чл.-кор. проф. д.н. Иван Илиев – ректор на Лесотехническият университет, инж. Тони Кръстев – директор на Дирекция „Горско стопанство“ в ИАГ, и проф. Васил Живков – председател на Управителния съвет на БКДМП. В обсъждането на проблемите в бранша се включиха директори на горски стопанства, преподаватели от Лесотехническият университет, представители на държавната и общинската администрация, както и на дърводобивни, дървопреработвателни и мебелни предприятия. Програмата на конференцията бе структурирана в 3 панела.

Горите и горската индустрия

Доц. д-р Нено ТРИЧКОВ – заместник-ректор на ЛТУ

Панел 1. „Горите на България“ бе темата на доклада на инж. Тони Кръстев, в който бяха представени актуални данни за състоянието на горите, които понастоящем заемат 38 % от територията на страната и се намират в добро общо здравословно състояние. За последните 100 г. те са увеличили територията си близо два пъти, за 60 г. запасът им е нараснал три пъти (от 243 млн. м³ до 718 млн. м³ през 2020 г., като за последните 20 г. нарастването е с над 30 %). Средната възраст на българските гори е 60 години. Законодателно горите ни са добре защитени, а страната ни предварително е изпълнила почти всички желани параметри на Стратегията на ЕС за горите до 2030 година. Това се отнася както до опазването на „старите (първични) гори, или гори във фаза на старост“, така и до тяхното устойчиво управление като нетен поглъtitел на въглероден двуокис. Същото може да се твърди и за очакваните резултати от Стратегията за биологичното разнообразие и Зелената сделка на ЕС, тъй като у нас предварително, още през 2015 г., са обявени за защита над 111 000 ха държавни и над 15 000 ха общински гори. България е на второ място в ЕС по дял на защитените зони от Европейската

екологична мрежа „Натура 2000“ в горите (57 %), докато дялът за ЕС е 18 %. Към 2020 г. над 75 % от държавните гори в България са сертифицирани по FSC®.

Горите са възобновяем природен ресурс, което е в основата на тяхното устойчиво управление, предполагащо ползване на дървесина в рамките на прираста. Когато те остаряват прекомерно, прирастът им силно намалява и може да бъде възстановен чрез т.нар. нормално разпределение по класове на възраст, т.е. наличие на приблизително равен брой площи горски насаждения в различна възраст или множество разновъзрастни гори. И в двата случая се изисква регулярно прилагане на възобновителни дейности. Поради липсата на достатъчно такива в горите у нас към настоящия момент е налице явен негативен ефект – намаляване на годишния прираст (за първи път от над 60 г.), съответно и загубата на дървесни и недървесни ресурси. Едновременно с този ефект в условията на нестабилен климат се създават множество допълнителни предпоставки за увеличаване на здравословните проблеми на насажденията, предизвикани от пожари, каламитети, сняг, вятър и други, което е логичен резултат от прекомерното натрупване на биомаса в отделните насаждения. В последните години принудителните и санитарните сечи наближават половината от общия дърводобив, а в някои райони са доминиращи. Естествено поради закъснялата сеч те са източник предимно на нискокачествена (технологична) дървесина, макар

и с голям диаметър. Тази практика води до намаляване на годишния прираст на горите у нас и до нерационална употреба на дървесината, която не може да се използва каскадно.

Панел 2. В доклада на д-р Кирил Ташев – началник-отдел в Дирекция „Горско стопанство“ в ИАГ, „Дървесината – суровината на бъдещето“ бяха застъпени предимствата на дървесината като възобновяем ресурс и средство за намаляване на замърсяването на околната среда. Дървесината е възобновяем природен ресурс, съхранява CO₂, лесна е за употреба, с добър външен вид и качества, а преработката ѝ позволява прилагане на правилата на кръговата икономика и икономиката с нулев отпадък. Зелената сделка на ЕС насърчава използването на дървесина там, където е възможно, заменяйки фосилните ресурси. По този начин дървесината е „резервоар“ (склад) на CO₂ и намалявайки концентрацията му в атмосферата, може да доведе до забавяне на глобалното затопляне на планетата.

Панел 3. Проф. д-р Васил Живков – ръководител на катедра „Интериор и дизайн на мебели“ във Факултет „Горска промишленост“ на ЛТУ, и доц. д-р Нено Тричков представиха темата „Дървопреработването и производството на мебели – структуроопределящ бранш за Р. България“. Бяха презентирани актуални данни за бранша и някои аспекти на неговото развитие. Горското стопанство като самостоятелен бранш е с малък дял от БВП (около 0.015 %), но заедно с дървообработващата индустрия и производството на мебели в момента надхвърля 3.5 – 4 % и има реална възможност за достигане до 8 %. Този потенциал на горския сектор е известен и ползван в много други страни от ЕС и света, защото е с много голяма добавена стойност. Общо секторът генерира заетост от над 120 000 работни места. Отговорност на държавата и в неин интерес е националната суровина – дървесината, не само да се произвежда интензивно, но и да се преработва в България. Така се поддържа поминък и хиляди работни места в потенциално застрашените от обезлюдяване планински и полупланински региони. Допълнително идва високата добавена стойност и увеличените приходи за бюджета от преки и косвени данъци, когато са налице ясни правила и се прилага т.нар. каскадно потребление на дървесината и създаването на продукти с висока добавена стойност и дълъг жизнен цикъл, което лежи в основата на Стратегията за горите на ЕС до 2030 година.

Участниците в конференцията се обединиха около следните предложения:

- Да бъде направена организация за реализиране на Националната горска инвентаризация (по чл. 17 от Закона за горите) по хармонизирани с ЕС методи, която да даде точна информация за горскодървесния ресурс на страната. Според някои експерти годишният прираст от 14 млн. м³ е занижен. Не е изключено реалните запаси стояща дървесина също да са подценени поне с 10 %.

- Да се търсят възможности за модернизацията и механизацията на дърводобива като най-слабо звено във веригата гора – дървесина – потребление чрез подходящи финансови стимули по механизмите на различните фондове и програми на ЕС. Също така са нужни програми за обучение на оператори за работа в горите. Не на последно място – разширяване на прилагането на дългосрочни до-

говори за дърводобив, които да насърчат предприемачите да инвестират в тази дейност.

- Научнообосновано плавно увеличаване на добива на обла дървесина от горите ни поне на нива, средни за държавите в ЕС, т.е. при съотношение ползване – прираст около 75 %. Съгласно основополагащ документ за горското стопанство у нас „Стратегически план за развитие на горския сектор 2014 – 2023 г.“ такова увеличаване е оправдано поради спецификата на горските ресурси у нас, в които огромна част от насажденията са във фаза на зрялост. Колкото по-развита икономически е една държава, толкова по-високо е нивото на устойчиво ползване на възобновяемия ѝ ресурс, какъвто е гората. У нас това съотношение е под 50 %, т.е. реално се усвояват по-малко от половината от произведената дървесна маса от горите в страната на годишна база. Противно на насажденияте популистки твърдения от лица и организации, нямащи реална научна експертиза и производствен опит, нарастването на съотношението ползване – прираст ще доведе до повишаване на годишния прираст на горите, т.е. до по-големи нива на поглъщане на CO₂ в горските територии. Отделно ще е налице по-голямо предлагане на обла дървесина на пазара, съответно нормализиране на цените и запазване на конкурентоспособността на българските фирми от горскопромишления комплекс на международния пазар.

- Необходими са още значителни инвестиции за изграждане и поддържане на подходяща пътна инфраструктура в горските територии. Тя гарантира не само опазването на горите, но е задължително условие за разширяване на практиките на модерен, безопасен и механизирен дърводобив. Всички експерти в горския сектор са единодушни, че ръчният труд в горите няма бъдеще.

- Належащи са някои промени в подзаконовата нормативна база – различните наредби по ЗГ, с цел по-широко използване на модерна дърводобивна техника. Например Наредба № 8 трябва да разреши разстояние между просеките от 25 м за ползване на харвестъри и форвардери.

- Категоризация на дърводобивните и дървопреработвателните дружества на база обективни критерии, която да се прави от независимо представителство на самия бранш, с контрол на държавата. Категоризация на сечищата по сложност на дърводобива, което е задача на ИАГ. Само така може да се гарантира каскадното разпределение и употреба на дървесината.

- Отпадане на всички ограничения за добив, наложени извън Закона за горите и съответните наредби, с цел обективно прилагане на устойчивото управление на горите, в т.ч. отмяна на Заповед 49-398/16.09.2021 г. и на Заповед РД 49-195/21.05.2021 г. на министъра на земеделието, които противоречат на горскостопанската наука и действащата нормативна уредба.

- Разширяване на публичността и предвидимостта в сектора. Това включва запознаване на обществото с дейността в горите и фактите за състоянието им. Популяризиране на дървесината като материал на бъдещето с изключителна важност за кръговата икономика.

Направените изводи, препоръки и предложения от участниците в конференцията ще бъдат представени на законодателната и изпълнителната власт в Република България.

Знаете ли какво е „горско къпане“?

Изразът „горско къпане“ идва от японското словосъчетание „шинрин-йоку“. Разбира се, не означава истинско къпане. Смисълът му е да се потопиш в атмосферата на гората чрез всичките си пет сетива.

Човешкият род е прекарал почти 100 % от своята история сред природата. Всички механизми на нашето тяло и мозък са се формирали така, че да функционират максимално ефективно в тези условия. Сега повечето хора живеят в градовете и този начин на живот силно се различава от еволюционния, към който сме нагласени. Чрез връщане към естествената си среда човек може да намали стреса. Не става дума за правене на упражнения, катерене или бягане за здраве. Това е просто присъствие в гората и използване на петте ни сетива.

ЗВУЦИТЕ

Шпшт. Вслушай се! Какво чуваш? Да, точно така – самолети, коли, мотори, строителни дейности, хладилника и климатика ти, мелодийката на нечий телефон. Твоят телефон звъни! Трудно може да се намери тишина и спокойствие в днешния свят. Помниш ли кога за последен път... не чу нищо?

Естествената тишина е един от най-заstraшените ресурси на планетата. Нека я съхраним! Отиди сред природата и чуи какви звуци се чуват през лятото? А през пролетта? Чуваш ли цикадите? Или ромоленето на потока? А тази птича песен каква е?

Ако можеше винаги да съхраниш един природен звук, кой щеше да е той?

ГЛЕДКАТА

Зрението е смятано за най-важното от петте ни сетива. Възприемаме повечето впечатления чрез очите и с помощта на зрението изживяваме великолепието и красотата на природата. Всеки от нас се е възхищавал на играта на слънчевите лъчи, минаващи през облаците, и слънчевите зайчета, играещи по тротоара под някое дърво в града. За жалост в ежедневието ни повечето светлина, която виждаме, идва от екрана и от изкуствени източници. Разбира се, хората сме заобиколени от зеленина. Само трябва да я гледаш по-често. Зеленото ни успокоява на много

първично ниво. Където има зеленина, има и вода. А където има вода, можем да намерим и храна.

Коя природна гледка би съхранил, ако беше фотограф?

МИРИЗМИТЕ

От всички сетива обонянието е най-първичното. Никое друго сетиво не оказва толкова директно въздействие върху тялото и ума. Миризмите влияят на настроението и поведението ни, защото са свързани с емоциите и спомените ни. Аромат може да предизвика незабавна реакция, а действието ѝ да продължи много след това. Един от най-мощните елементи на „горското къпане“ е уханието на дърветата – техните фитонциди.

Уханието на гората зависи от дърветата, които растат в нея. Разнообразието от аромати е голямо – някои са прохладни и остри, други са на лимон или смола. Горският въздух е наситен и с други аромати – на земя и на дъжд. А помиришвал ли си острата миризма на мравчената киселина в мравуняка?

На какво мирише любимата ти гора?

ДОПИРЪТ

Именно посредством физическия допир започва подновяването на връзката ни с природата. Почувствай полъха на вятъра по лицето си, усети водата в потока с ръцете си, облегни се на дърво, легни на земята или се събуй и се разходи бос.

Да си представим, че Земята е една гигантска батерия. Тя има естествен нискостепенен електрически заряд. Когато включваме нещо в контакта или монтираме лампа, винаги трябва да сме уверени, че го правим безопасно, затова го свързваме със земята – нарича се заземяване. Същото важи и за хората. Когато сме заземени по този начин, ние сме в хармония с природата.

Какво в гората ти е най-приятно да докосваш?

ВКУСЪТ

Друг начин да установите връзка с гората е, като ядете или пиете от нея. Горите са пълни с храна и само трябва да знаете какво търсите и къде да го намерите. Обичаш ли малини, а диви ягоди? Къде ще ги намериш?

Коя е любимата ти дива храна? И как се почувства последният път, когато си откъсна сам дива ягода или горска боровинка?

Предупреждение: Брането на дива храна трябва да се прави с повишено внимание. Повечето ядливи растения имат отровни двойници. Никога не консумирайте диворастваща храна, ако не сте напълно сигурни, че е безопасна!

Когато се разхождате в гората, вие вдъшвате лечебната ѝ сила. От вас се иска само да отидете там!

Инж. Калина ГЪЛЪБОВА
ДЛС „Воден – Ири Хисар“

(по книгата на д-р Цин Ли „Шинрин-йоку“)

Mondri е водеща компания в световен мащаб в производството на хартия и опаковки, която предлага над 100.000 специално разработени иновативни решения, създадени да бъдат устойчиви по природа. В групата работят около 26.000 служители в повече от 100 производствени единици в над 30 държави. Производственото предприятие в гр. Стамболийски има 70 години опит в производството на целулоза и хартия и предоставя възможности за млади специалисти и опитни професионалисти в различни инженерни направления, в сферата на безопасността при работа, логистиката, снабдяването и др.

Стажантска програма в отдел „Снабдяване с дървесина“

Развивайте

- Запознайте се на практика с бизнеса
- Придобийте ценни знания в областта на производството, енергетиката и икономиката от най-добрите професионалисти в бранша
- Докоснете се до съвременни технологии и иновативни методи на работа

Създавайте

- Присъединете се към нашите усилия да допринесем за по-добър свят
- Работете във високо-технологична и дигитална работна среда
- Изградете професионална увереност и самочувствие, работейки по предизвикателни казуси

Вдъхновявайте

- Присъединете се към компания с динамична и подкрепяща култура
- Станете част от успешно взаимодействие с екип в продължение на 2 месеца

Ако Вие:

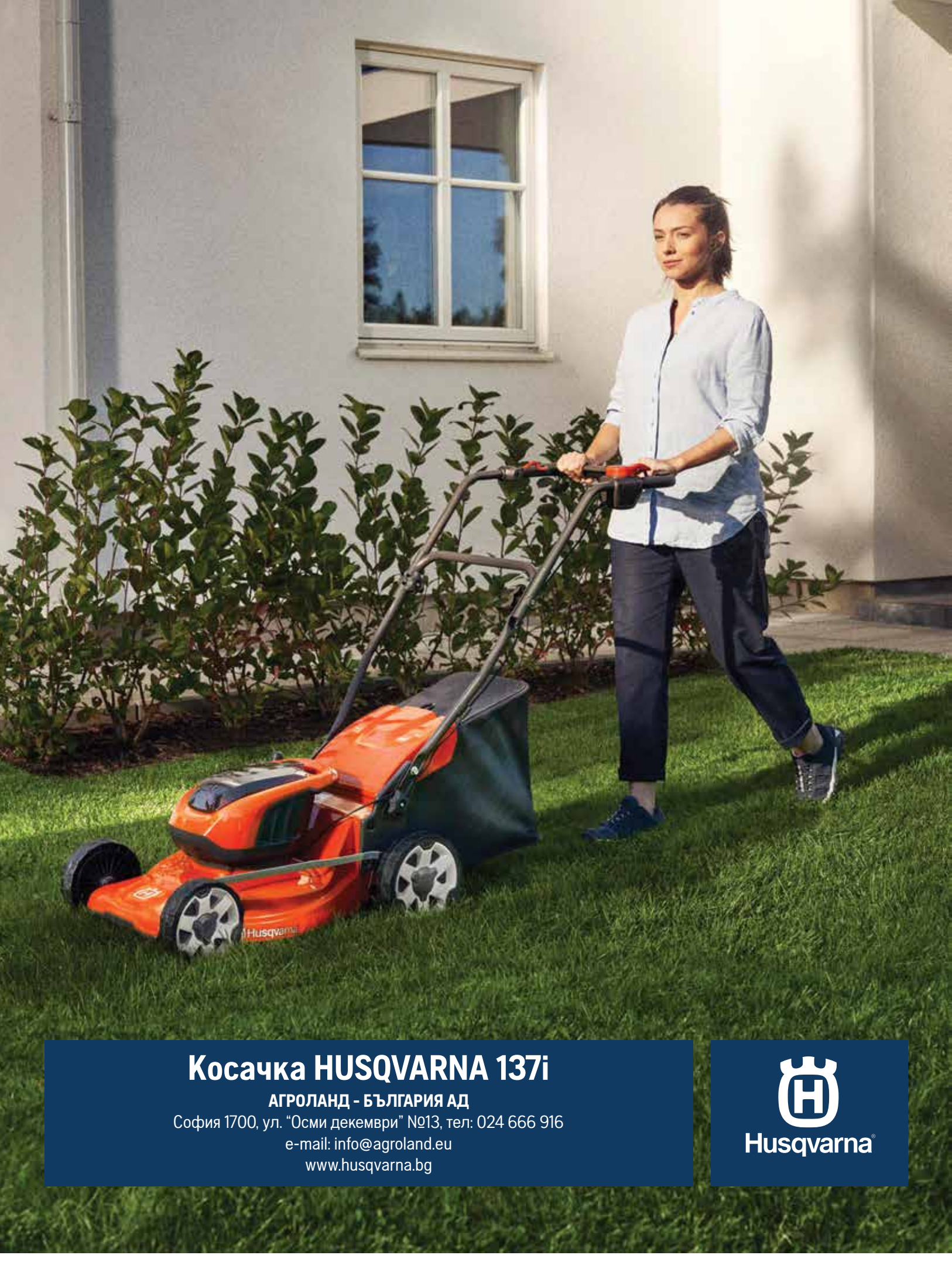
- изучавате специалност в областта на горското стопанство, дървообработващата промишленост или сходна на тях;
- притежавате добри организационни умения;
- сте ориентиран/а към детайлите;
- умеете да водите акуратни записи;
- притежавате добра компютърна грамотност (MS Office);
- сте мотивиран/а за изграждане на нови знания и умения в индустриална среда.

Кандидатствайте сега за платената ни стажантска програма, като изпратите автобиография на office.mondistambolijski@mondigroup.com. Станете част от нашето бъдеще.

Свържете се с нас:

Монди Стамболийски ЕАД | Заводска 1 | Стамболийски | България | Тел.: +359 32 909 289
office.mondistambolijski@mondigroup.com | mondigroup.com

Косачка HUSQVARNA 137i

АГРОЛАНД - БЪЛГАРИЯ АД

София 1700, ул. "Осми декември" №13, тел: 024 666 916

е-mail: info@agroland.eu

www.husqvarna.bg

Husqvarna®